

Eiropas
Komisija

Skolotāju un skolu direktoru alga un piemaksas

*Eiropā
2017./18. māc. g.*

Eurydice – fakti un skaitļi

Skolotāju un skolu direktoru alga un piemaksas Eiropā 2017./18. māc. g.

Eurydice – fakti un skaitļi

Izglītība un
apmācība

Šo dokumentu ir publicējusi Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (EACEA Izglītības un jaunatnes politikas analīzes nodaļa).

Lūdzu atsaukties uz šo publikāciju šādi:

European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Skolotāju un skolu direktoru alga un piemaksas Eiropā 2017./18. māc. g. Eurydice – fakti un skaitļi. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs.

ISBN 978-92-9484-231-2

ISSN 2443-5376

doi:10.2797/074273

EC-AD-19-001-LV-N

Teksta sagatavošana pabeigta 2019. gada oktobrī.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2019. gads

© Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra, 2019. gads

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency

Education and Youth Policy Analysis

Avenue du Bourget 1 (J-70 – Unit A7)

BE-1049 Brussels

E-pasts: eacea-eurydice@ec.europa.eu

Tīmekļa vietne: <http://ec.europa.eu/eurydice>

Piezīme. Šī pārskata beigās ir iekļauti dati par atsevišķām valstīm un glosārijs. Tie ir pieejami ES grāmatnīcas vietnē angļu valodā: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d2009f6e-ef02-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-107169048>.

SATURA RĀDĪTĀJS

Attēlu saraksts	5
Kodi	6
Galvenās atziņas	7
Ievads	8
1. Dažādām izglītības pakāpēm likumā noteiktā alga atšķiras kvalifikācijas prasību dēļ	9
2. Pēdējos gados likumā noteiktā jauno skolotāju alga dažās izglītības sistēmās ir ievērojami pieaugusi	11
3. Algu pieauguma apmērs un laika grafiks dažādās valstīs ievērojami atšķiras	14
4. Skolotāju faktiskā alga, ieskaitot piemaksas un citus papildu maksājumus, bieži ir lielāka nekā IKP uz vienu iedzīvotāju	17
5. Vairumā valstu skolu direktoru alga ir atkarīga no skolas lieluma	20
6. Dažās izglītības sistēmās skolotāju un skolu direktoru alga ievērojami atšķiras	22

ATTĒLU SARAKSTS

1. attēls	Likumā noteiktā bruto gada alga (EUR) uz pilnu slodzi nodarbinātiem pilnībā kvalificētiem skolotājiem publiskā sektora skolās, 2017./18. māc. g.	9
2. attēls	Likumā noteiktās skolotāju algas izmaiņu iemesli publiskā sektora skolās no 2016./17. māc. g. līdz 2017./18. māc. g.	11
3. attēls	Likumā noteiktās skolotāju sākotnējās algas procentuālās izmaiņas no 2014./15. māc. g. līdz 2017./18. māc. g. (2015. gada nemainīgajās cenās un nacionālajā valūtā)	12
4. attēls	Procentuālā atšķirība starp vidējās izglītības pirmā posma skolotāju likumā noteikto sākotnējo algu un algu pēc 10 un 15 darba gadiem un maksimālā iespējamā alga, 2017./18. māc. g.	14
5. attēls	Algās pieaugums un darba gadu skaits līdz maksimālās algas sasniegšanai (<i>ISCED 24</i>), 2017./18. māc. g.	16
6. attēls	25–64 gadus veco skolotāju vidējā faktiskā bruto gada alga, 2016./17. māc. g.	17
7. attēls	Vismaz 50 gadus veco skolotāju īpatsvars, 2016. g.	18
8. attēls	Vidējās izglītības pirmā posma skolotāju faktiskā alga kā īpatsvars no publiskajā sektorā nestrādājošo augstskolu absolventu vidējās izpeļņas, 2014./15. māc. g.	19
9. attēls	Publiskā sektora skolu direktoru atalgojuma sistēmas (<i>ISCED 02, 1, 24 un 34</i>), 2017./18. māc. g.	20
10. attēls	Skolas lieluma ietekme uz tās direktora algu, 2017./18. māc. g.	21
11. attēls	Nepieciešamais skolas darba stāžs gados, lai varētu kļūt par publiskā sektora skolas direktoru, 2017./18. māc. g.	23
12. attēls	Procentuālā atšķirība starp minimālo un maksimālo likumā noteikto bruto gada algu, ko saņem vidējās izglītības pirmā posma skolotāji un skolu direktori (<i>ISCED 24</i>), 2017./18. māc. g.	24

KODI

Valstu kodi

EU	Eiropas Savienība	AT	Austrija
BE	Beļģija	PL	Polija
BE fr	Beļģija – franču kopiena	PT	Portugāle
BE de	Beļģija – vācu valodas kopiena	RO	Rumānija
BE nl	Beļģija – flāmu kopiena	SI	Slovēnija
BG	Bulgārija	SK	Slovākija
CZ	Čehija	FI	Somija
DK	Dānija	SE	Zviedrija
DE	Vācija	UK	Apvienotā Karaliste
EE	Igaunija	UK-ENG	Anglija
IE	Īrija	UK-WLS	Velsa
EL	Grieķija	UK-NIR	Ziemeļīrija
ES	Spānija	UK-SCT	Skotija
FR	Francija	AL	Albānija
HR	Horvātija	BA	Bosnija un Hercegovina
IT	Itālija	CH	Šveice
CY	Kipra	IS	Islande
LV	Latvija	LI	Lihtenšteina
LT	Lietuva	ME	Melnkalne
LU	Luksemburga	MK	Ziemeļmaķedonija
HU	Ungārija	NO	Norvēģija
MT	Malta	RS	Serbija
NL	Nīderlande	TR	Turcija

Statistikas kodi

: – Dati nav pieejami

(-) – Neattiecas

GALVENĀS ATZIŅAS

- 2017./18. mācību gadā vairumā izglītības sistēmu likumā noteiktā skolotāju alga palielinājās. Pārsvārā tas notika inflācijas vai dzīves dārdzības pieauguma izraisītās algu indeksācijas dēļ, taču Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Lietuvā, Nīderlandē, Rumānijā un Slovākijā skolotāju algas līmenis būtiski paaugstinājās politikas maiņas dēļ. Dānijā, Maltā, Zviedrijā un Islandē ievērojamu algas palielinājumu nodrošināja darba koplīguma noslēgšana.
- No 2014./15. līdz 2017./18. mācību gadam valstu lielākajā daļā jauno skolotāju alga inflācijas ietekmē palielinājās par vismaz 4 %. Īpaši izteikts pieaugums bija Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Īrijā, Latvijā, Rumānijā, Slovākijā, Zviedrijā un Islandē. Deviņās valstīs inflācijas izraisīto korekciju dēļ jauno skolotāju alga 2017./18. mācību gadā bija mazāka nekā trīs gadus iepriekš.
- Dažās valstīs visiem jaunajiem skolotājiem ir vienāda likumā noteiktā alga neatkarīgi no tā, kurā izglītības pakāpē viņi māca, savukārt citās valstīs dažādu izglītības pakāpju skolotājiem alga ir atšķirīga. Parasti šīs atšķirības ir saistītas ar dažādām minimālās kvalifikācijas prasībām.
- Jauno skolotāju alga karjeras laikā palielinās vidēji par 50 %, bet tās pieauguma apmērs un laika grafiks dažādās Eiropas valstīs būtiski atšķiras. Dažās valstīs skolotāji augstāko algas līmeni parasti sasniedz 20 darba gados šajā profesijā, bet citās tam var būt nepieciešami pat 35 gadi un vairāk.
- Vairumā izglītības sistēmu skolotāju vidējā faktiskā alga (ieskaitot piemaksas vai citus papildu maksājumus) ir aptuveni vienāda ar IKP uz vienu iedzīvotāju vai lielāka.
- Beļģijas vācu valodas kopienas, Īrijas, Itālijas, Ungārijas, Rumānijas un Apvienotās Karalistes (Anglijas, Velsas, Ziemeļīrijas un Skotijas) izglītības sistēmās atšķirība starp skolotāju un skolu direktoru algu līmeni ir vislielākā.
- Vairumā izglītības sistēmu skolas direktora alga ir atkarīga no skolas lieluma un citiem skolas raksturlielumiem. Kopumā direktoru algas atšķirība starp skolām nepārsniedz 20 %, bet Īrijā, Latvijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Ziemeļīrijā) tā var pārsniegt 30 %.

I DAĻA. SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE

Ievads

Lai sasniegtu augstus izglītības rezultātus, liela nozīme ir skolotāju zināšanām, prasmēm un gatavībai strādāt, kā arī skolas vadības kvalitātei, tāpēc ir svarīgi, lai par skolotājiem un skolu direktoriem tiktu pieņemti vislabāk izglītotie, talantīgākie un profesijas aktuālajām prasībām atbilstošākie kandidāti ⁽¹⁾.

Pēdējo gadu laikā skolotāja darbs ir ievērojami mainījies. Skolotājam vairs nav tikai jānodod tālāk zināšanas. Arvien svarīgāka kļūst mācību procesa atvieglošana un skolēnu atbalstīšana, kopīgi radot zināšanas un palīdzot skolēniem attīstīt galvenās kompetences. Skolotājiem ir jāizmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, jāstrādā komandā, jā māca bērni, kas nāk no dažādiem sociāli ekonomiskajiem apstākļiem un kultūrām, jāsažinās ar ģimenēm, jāatvieglo to bērnu integrācija, kuriem ir īpašas izglītības vajadzības, un jāiesaistās skolas vadīšanā un pārvaldīšanā. Savukārt skolu direktoriem ir jāvada personāls, jāsekmē darbinieku profesionālā pilnveide, jāuzlabo skolas rezultāti, jāsadarbjas ar vietējām ieinteresētajām pusēm un jāpārvalda finanšu resursi.

Nepieciešamo kompetenču sarežģītības un dažādības dēļ valstu izglītības sistēmām ir jātiek galā ar grūtu uzdevumu – jāpiesaista skolotāja profesijai vislabāk kvalificētie augstskolu beidzēji un viņi šajā darbā jānotur. Būtisks elements, ar kura palīdzību skolotāja darbu var padarīt pievilcīgāku, ir atalgojums. Līdz ar citiem faktoriem, tādiem kā darba apstākļi, karjeras izredzes, profesionālās pilnveides iespējas un atzinība, atalgojums lielā mērā var piesaistīt cilvēkus šai profesijai un nodrošināt to, ka skolotāji jūtas novērtēti un pietiekami motivēti, lai kvalitatīvi veiktu pedagoģisko darbu. Tātad, lai uzlabotu skolotāja profesijas pievilcību gan tagadējo, gan potenciālo pedagogu acīs, būtiskai visaptverošās stratēģijas daļai ir jābūt politikai, kas ietekmē izglītības sektorā strādājošo algu un karjeras iespējas.

Šajā ziņojumā ir analizēta pilnībā kvalificētu pilnas slodzes skolotāju un skolu direktoru alga publiskā sektora skolās 42 Eiropas izglītības sistēmās ⁽²⁾. Vidējās izglītības pirmā un otrā posma rādītājos ir iekļautas tikai vispārīgās programmas, līdz ar to šī analīze aptver *ISCED* 02., 1., 24. un 34. pakāpi jeb pirmsskolas izglītību, sākumskolas izglītību, vidējās izglītības pirmo posmu un vidējās izglītības otro posmu.

1. sadaļā ir pētīta likumā noteiktā jauno skolotāju gada bruto alga 2017./18. mācību gadā visās vispārīzglītojošo skolu izglītības pakāpēs. **2. sadaļā** ir pētīts, kā likumā noteiktā skolotāju alga pēdējos gados ir mainījusies. **3. sadaļā** ir parādīts, kā dažādās valstīs atšķiras algas pieaugums skolotāju karjeras laikā. **4. sadaļā** ir analizēta skolotāju vidējā gada bruto alga, ieskaitot piemaksas un citus papildu maksājumus. **5. sadaļā** ir aplūkotas galvenās skolu direktoru atalgojuma sistēmas un parādīts, kā likumā noteiktā direktoru alga ir saistīta ar skolas lielumu. **6. sadaļā** ir salīdzinātas skolotāju un skolu direktoru likumā noteiktās algas 2017./18. mācību gadā.

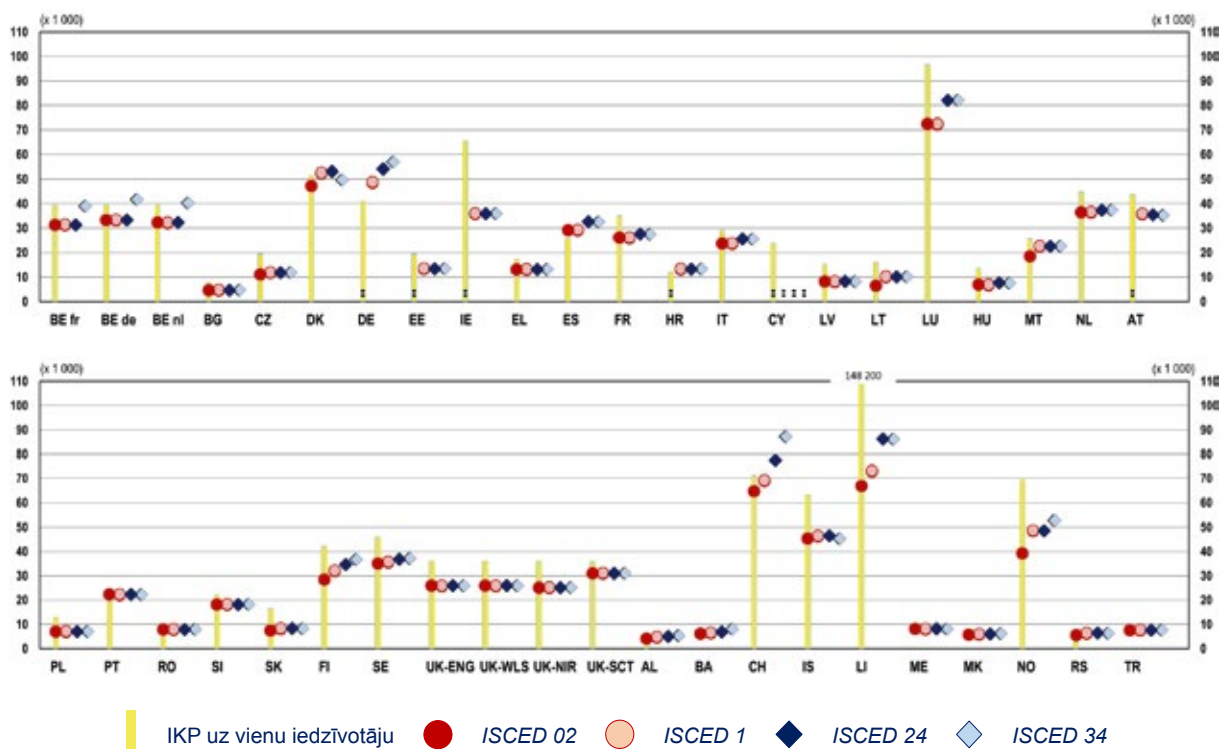
⁽¹⁾ Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2014. *Secinājumi par skolotāju efektīvu izglītību*. Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomes sēde, Brisele, 2014. gada 20. maijs. Eiropas Komisija, 2013. *Atbalsts skolotāju kompetenču attīstībai labāku izglītības rezultātu sasniegšanai*, pieejams: http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/teachercomp_en.pdf.

⁽²⁾ Šis ziņojums aptver visas *Eurydice* dalībvalstis, izņemot Kipru, kas šo datu apkopošanā nepiedalījās. Datus kopīgi apkopājuši *Eurydice* un *NESLI* tīkli.

1. Dažādām izglītības pakāpēm likumā noteiktā alga atšķiras kvalifikācijas prasību dēļ

Likumā noteiktā jauno skolotāju alga dažādās Eiropas valstīs ievērojami atšķiras ⁽³⁾. Tā sniedzas no mazāk nekā 5000 EUR gadā Bulgārijā un Albānijā līdz vairāk nekā 70 000 EUR gadā Luksemburgā un Lihtenšteinā. Algas līmenis parasti ir saistīts ar valsts labklājības līmeni. Kā redzams 1. attēlā, mazākās likumā noteiktās algas ir tajās valstīs, kurās ir mazākais iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju (Bulgārijā, Latvijā, Ungārijā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Albānijā un Serbijā), turpretim lielākās algas tiek maksātas tajās valstīs, kur IKP uz vienu iedzīvotāju ir liels (Dānijā, Luksemburgā, Šveicē, Islandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā). 4. sadaļā ir pētītas atšķirības starp vidējo skolotāju algu un IKP uz vienu iedzīvotāju katrā valstī.

1. attēls. Likumā noteiktā bruto gada alga (EUR) uz pilnu slodzi nodarbinātiem pilnībā kvalificētiem skolotājiem publiskā sektora skolās, 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

Paskaidrojums

Šajā attēlā redzami algas dati attiecas uz likumā noteikto algu uz pilnu slodzi nodarbinātiem jauniem skolotājiem ar minimālo kvalifikāciju, kas nepieciešama darbam skolotāja profesijā. Izņēmums ir tās valstis, kur vairums skolotāju darbu profesijā sāk ar augstāku kvalifikāciju un tādā veidā saņem lielāku algu. Šādos gadījumos rādītājā attēlota tā likumā noteiktā sākotnējā alga, kas paredzēta skolotājiem ar šo augstāko kvalifikāciju (sk. Piezīmes par atsevišķām valstīm).

Dati par algu katrā valstī ir pieejami šī ziņojuma II daļā (Informācija par nacionālajām sistēmām). Ja alga ir norādīta nacionālajā valūtā, valūtas maiņas kurss, kas izmantots algas konvertēšanai eiro, kā arī dati par IKP uz vienu iedzīvotāju (2018. g.) ir pieejami šī ziņojuma Pielikumā. Dati par IKP uz vienu iedzīvotāju Horvātijā, Albānijā, Šveicē, Islandē un Lihtenšteinā attiecas uz 2017. gadu.

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Beļģija (BE fr). Lielākajai daļai ISCED 34. pakāpes skolotāju ir augstāka kvalifikācija par minimālo, tāpēc viņi saņem lielāku likumā noteikto algu, kura ir atspoguļota šajā attēlā. IKP rādītājs attiecas uz visu Beļģiju.

Beļģija (BE de). IKP rādītājs attiecas uz visu Beļģiju.

Beļģija (BE nl). Lielākajai daļai ISCED 34. pakāpes skolotāju ir augstāka kvalifikācija par minimālo, tāpēc viņi saņem lielāku likumā noteikto algu, kura ir atspoguļota šajā attēlā. IKP rādītājs attiecas uz visu Beļģiju.

⁽³⁾ Likumā noteiktās algas definīcija ir pieejama ziņojuma III daļā (Definīcijas).

Čehija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz skolotāju īpatsvaru katrā no divām algu skalām.

Vācija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz federālo zemju datiem.

Igaunija. Dati par likumā noteikto algu attiecas uz skolotāju minimālo algu. Sākotnējā alga, kas atkarīga no kvalifikācijas, nav noteikta, un atkarībā no stāža alga nemainās.

Spānija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz autonomo apgabalu datiem.

Horvātija. Lielākajai daļai sākumskolas izglītības un vidējās izglītības pirmā posma skolotāju ir augstāka kvalifikācija par minimālo (tāda pati kā *ISCED 34*), tāpēc viņi saņem lielāku likumā noteikto algu.

Lietuva. Dati atbilst 36 stundu pedagoģiskajai slodzei nedēļā atšķirībā no 18 stundu slodzes, kas attēlota 2015./16. mācību gada un pārējos iepriekšējos šī ziņojuma izdevumos.

Nīderlande. Attiecībā uz abiem vidējās izglītības posmiem ir norādītas trīs algu skalu svērtās vidējās algas atbilstoši to skolotāju īpatsvaram katrā no skalām, kam alga izmaksāta 2017. gada 1. oktobrī.

Austrija. Norādītas divu algu skalu vidējās svērtās algas. Datus par *ISCED 34.* pakāpi ir ietvertas profesionālās izglītības skolotāju algas. Par *ISCED 02.* pakāpi federālā līmeņa statistika nav pieejama.

Polija. Lielākajai daļai *ISCED 02., 1. un 24.* pakāpes skolotāju ir augstāka kvalifikācija par minimālo (tāda pati kā *ISCED 34*), tāpēc viņi saņem lielāku likumā noteikto algu.

Somija. Valsts ir sadalīta divās ģeogrāfiskajās zonās ar divām atšķirīgām algu skalām. Dati attiecas uz augstāko algu skalu. Otrā skalā algas ir par 1 % mazākas.

Zviedrija. Algas likumā nav noteiktas. Norādītas algas atbilst skolotāju ar vienu vai divu gadu pieredzi vidējai faktiskajai algai 2017. gadā.

Apvienotā Karaliste (ENG/WLS). Sākotnējā alga (izņemot Londonu) ir Anglijas un Velsas pamata algu skalas minimālā alga. Londonā strādājošie skolotāji saņem algu saskaņā ar vienu no trim (Londonas iekšpilsētas, Londonas ārpuspilsētas vai Londonas rajona) augstākajām skalām. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Apvienotā Karaliste (NIR). Sākotnējā alga ir pamata algu skalas minimālā alga. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Apvienotā Karaliste (SCT). IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Bosnija un Hercegovina. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz kantonu datiem.

Šveice. Likumā noteiktās algas ir noteiktas kantonu līmenī. Norādītas vidējās svērtās algas saskaņā ar 26 kantonu likumā noteiktajām prasībām.

Norvēģija. Lielākajai daļai sākumskolas izglītības un abu vidējās izglītības posmu skolotāju ir augstāka kvalifikācija par minimālo, tāpēc viņi saņem lielāku likumā noteikto algu.

Vidējā likumā noteiktā sākotnējā bruto alga gadā (42 izglītības sistēmās) ir 24 027 EUR pirmsskolas izglītības skolotājiem, 25 668 EUR sākumskolas izglītības skolotājiem, 26 839 EUR vidējās izglītības pirmā posma skolotājiem un 27 791 EUR vidējās vispārējās izglītības otrā posma skolotājiem. Dažās valstīs visiem skolotājiem ir vienāda likumā noteiktā alga neatkarīgi no tā, kurā izglītības pakāpē viņi māca, savukārt citās valstīs dažādu izglītības pakāpju skolotājiem alga ir atšķirīga. Parasti šīs atšķirības ir saistītas ar dažādām minimālās kvalifikācijas prasībām.

Vienpadsmit valstīs (Bulgārijā, Grieķijā, Francijā, Latvijā, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Apvienotajā Karalistē, Melnkalnē un Turcijā) visi pirmsskolas un visu skolas izglītības pakāpju skolotāji saņem vienādu likumā noteikto sākotnējo algu un parasti, lai sāktu darbu visās četrās izglītības pakāpēs, tiek prasīta vienāda minimālā kvalifikācija⁽⁴⁾. Izņēmums ir pirmsskolas skolotāji Slovēnijā, kam ir tāda pati likumā noteiktā alga kā skolas izglītības pakāpju skolotājiem, kaut arī minimālās kvalifikācijas prasības mazākas. Polijā un Melnkalnē vairumam skolotāju visās četrās izglītības pakāpēs ir vienāda kvalifikācija un viņi saņem vienādu algu, taču pirmsskolas, sākumskolas un vidējās izglītības pirmā posma skolotāji Polijā un pirmsskolas izglītības skolotāji Melnkalnē var sākt strādāt savā profesijā ar zemāku kvalifikāciju, saņemot mazāku likumā noteikto algu.

Septiņās valstīs (Čehijā, Igaunijā, Īrijā, Lietuvā, Maltā, Slovākijā un Serbijā) skolas izglītības pakāpju skolotājiem ir vienādas kvalifikācijas prasības un vienāds algas līmenis, bet pirmsskolas skolotājiem tie ir zemāki. Tas pats sakāms arī par Norvēģiju, bet šajā valstī vairumam vidējās izglītības otrā posma skolotāju ir augstāka kvalifikācija, tāpēc viņi saņem lielāku algu.

Trīs Beļģijas kopienās minimālās kvalifikācijas prasības un likumā noteiktā alga jaunažiem skolotājiem visās izglītības pakāpēs ir vienādas, lai gan vidējās izglītības otrajā posmā, kā redzams attēlā, vairumam skolotāju ir augstāka kvalifikācija un līdz ar to arī lielāka likumā noteiktā alga.

⁽⁴⁾ Francijā abos vidējās izglītības posmos likumā noteiktā alga ir mazliet lielāka nekā pirmsskolas un sākumskolas izglītībā, jo pabalsts par audzināšanas darbu, ko saņem visi skolotāji, ir mazliet lielāks un ietver arī atlīdzību par virsstundām.

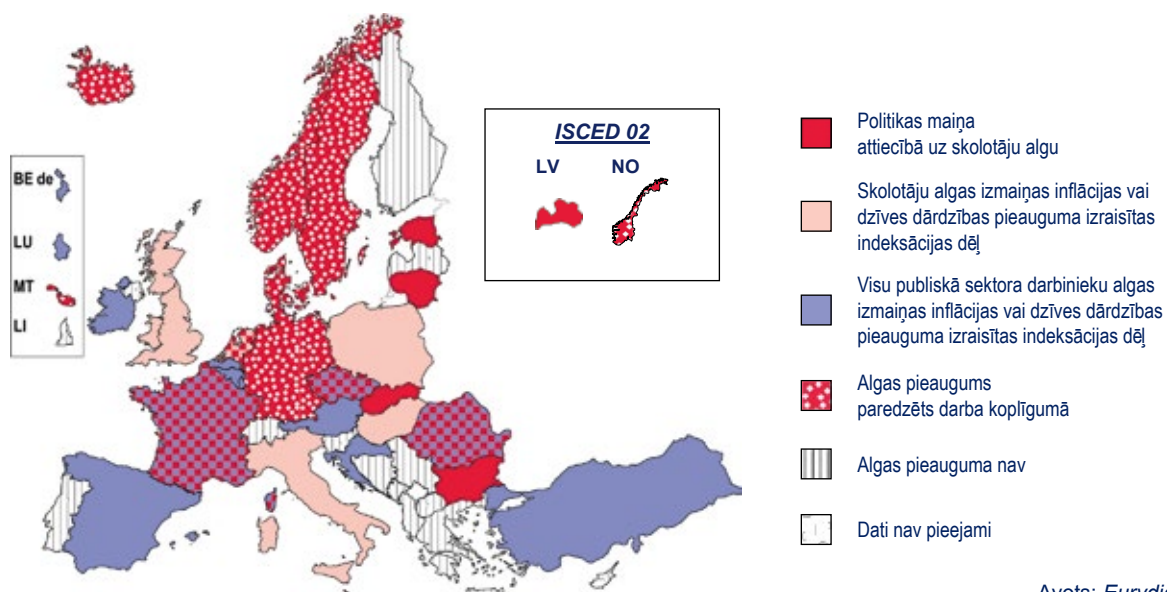
Spānijā, Itālijā, Luksemburgā, Ungārijā un Nīderlandē pirmsskolas un sākumskolas skolotājiem, sākot darbu skolotāja profesijā, tiek prasīta vienāda kvalifikācija un ir vienāda likumā noteiktā alga, savukārt vidējās izglītības pirmā un otrā posma skolotājiem ir augstāka kvalifikācija un attiecīgi – lielāka alga ⁽⁵⁾.

Septiņās valstīs jauno skolotāju alga ar katru izglītības pakāpi ir lielāka, bet algas atšķirības ne vienmēr atbilst kvalifikācijas atšķirībām. Tas attiecas uz Dāniju, Somiju, Zviedriju, Bosniju un Hercegovinu (kur algas nosaka koplīgums), kā arī uz Albāniju, Lihtenšteinu un Ziemeļmaķedoniju.

2. Pēdējos gados likumā noteiktā jauno skolotāju alga dažās izglītības sistēmās ir ievērojami pieaugusi

2017./18. mācību gadā vairumā izglītības sistēmu likumā noteiktā skolotāju alga palielinājās. Pārsvarā tas notika inflācijas vai dzīves dārdzības pieauguma izraisītas algu indeksācijas dēļ, taču Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Lietuvā, Nīderlandē, Rumānijā un Slovākijā skolotāju algas līmenis būtiski paaugstinājās politikas maiņas dēļ.

2. attēls. Likumā noteiktās skolotāju algas izmaiņu iemesli publiskā sektora skolās no 2016./17. māc. g. līdz 2017./18. māc. g.

Paskaidrojums

Šajā attēlā redzams, kādu iemeslu dēļ no 2016./17. līdz 2017./18. mācību gadam ir mainījusies likumā noteiktā skolotāju alga. Analīze aptver ISCED 02., 1., 24. un 34. pakāpē strādājošo jauno skolotāju algu, to skolotāju algu, kuriem ir 10 un 15 gadu darba stāžs, un to skolotāju algu, kuri saņem maksimālo algu.

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Grieķija. Likumā noteiktā jauno skolotāju alga nemainījās, tomēr dažu skolotāju alga (atkarībā no pedagoģiskā darba stāža), salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, mazliet palielinājās daļējas taupības pasākumu atcelšanas dēļ.

Portugāle. Sākot ar 2018. gada 1. janvāri, algu skalas augšējais līmenis atkal kļuva pieejams, tāpēc attiecīgajiem skolotājiem alga pieauga. Lielākās algas pieauga par 9 %.

⁽⁵⁾ Nīderlandē vidējās izglītības pirmā un otrā posma skolotājiem likumā noteiktā alga ir vienāda, tomēr vidējās izglītības pirmā posma skolotājiem var būt vai nu bakalaura grāds (kā pirmsskolas un sākumskolas izglītības skolotājiem), vai arī maģistra grāds (kā vidējās izglītības otrā posma skolotājiem).

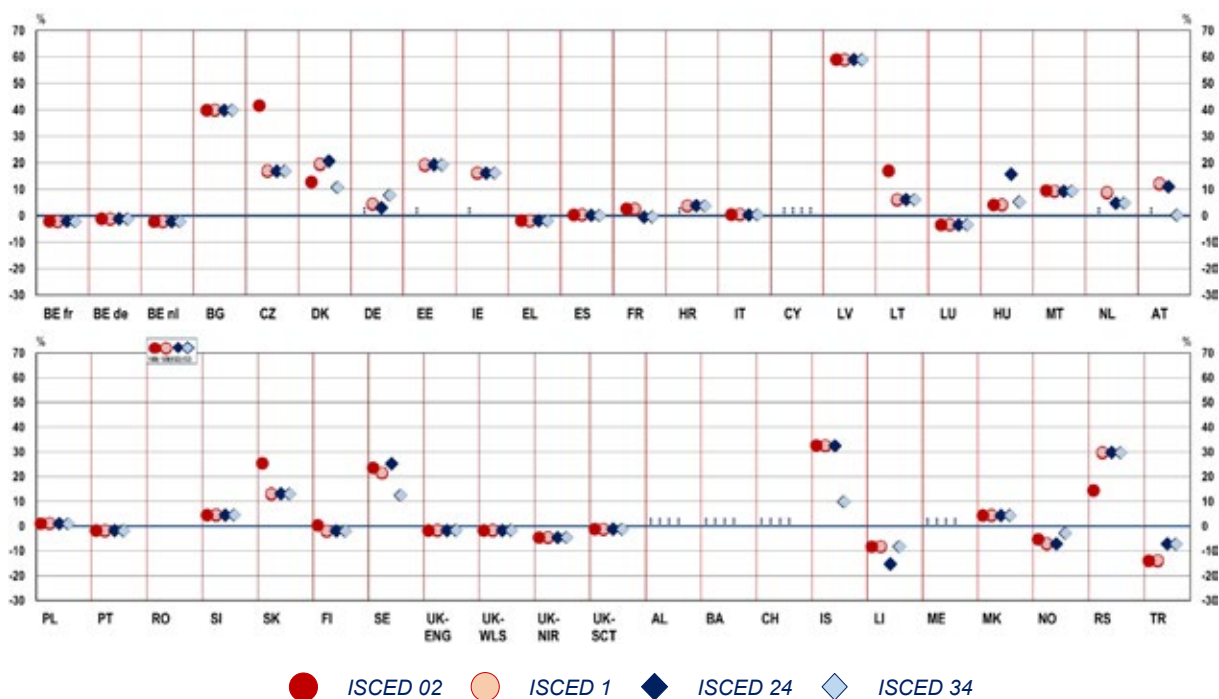
Bulgārijā un Čehijā alga pieauga par aptuveni 15 %, Igaunijā par 13 %, Lietuvā par 3–8 % un Nīderlandē un Slovākijā par aptuveni 6 % ⁽⁶⁾. Latvijā pirmsskolas izglītības skolotāju alga pieauga par gandrīz 10 %. Lielākais pieaugums bija Rumānijā, kur jauno skolotāju alga gandrīz divkāršojās un arī pieredzējušo skolotāju alga ievērojami palielinājās, īpaši pirmsskolas un sākumskolas izglītībā, tomēr, sākot ar 2018. gada janvāri, skolotājiem Rumānijā ir pilnā apmērā jāveic sociālās apdrošināšanas un pensiju iemaksas (arī tā daļa, ko iepriekš maksāja darba devēji). Francijā papildus vispārīgajam publiskā sektora darbinieku algu pieaugumam indeksācijas dēļ skolotāju algu skalas tika pārskatītas, kā rezultātā algas pieauga par 1,5–2,5 %.

Sešās citās valstīs ievērojamu algas pieaugumu nodrošināja darba koplīguma noslēgšana. Algas palielinājās par 1,5–7 % Vācijā, par 3–6 % Dānijā (izņemot pirmsskolas izglītību) un Zviedrijā un par 5–14 % Maltā. Islandē tās pieauga par 12–36 % vidējās izglītības otrajā posmā un par 3–6 % pārējās izglītības pakāpēs. Norvēģijā pirmsskolas izglītības skolotājiem ar minimālo kvalifikāciju alga pieauga par 4 %, savukārt skolotājiem ar augstāku kvalifikāciju – par 2 %.

Inflācijas vai dzīves dārdzības pieauguma dēļ skolotāju alga tika paaugstināta Itālijā, Ungārijā, Polijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Skotijā). Septiņās citās valstīs (Beļģijā, Īrijā, Spānijā, Horvātijā, Luksemburgā, Austrijā un Turcijā) šādu algas pielikumu saņēma visi publiskā sektora darbinieki, ieskaitot skolotājus. Kaut arī šāds algas paaugstinājums palīdz skolotājiem piemēroties pieaugošajai dzīves dārdzībai, tas neuzlabo viņu pirktspēju.

Pārējās izglītības sistēmās likumā noteiktā alga 2017./18. mācību gadā nepalielinājās, līdz ar to skolotāju pirktspēja samazinājās.

3. attēls. Likumā noteiktās skolotāju sākotnējās algas procentuālās izmaiņas no 2014./15. māc. g. līdz 2017./18. māc. g. (2015. gada nemainīgajās cenās un nacionālajā valūtā)

Avots: Eurydice

⁽⁶⁾ Čehijā, Nīderlandē un Rumānijā procentuālais pieaugums aptver arī algu korekciju dzīves dārdzības pieauguma dēļ.

3. attēls. (turpinājums)

Likumā noteiktās skolotāju sākotnējās algas procentuālās izmaiņas no 2014./15. māc. g. līdz 2017./18. māc. g. (2015. gada nemainīgajās cenās un nacionālajā valūtā)

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
ISCED 02	-2	-1	-2	40	42	13	:	:	:	-2	0	3	:	0	:	59	17	-3	4	10	:	:
ISCED 1	-2	-1	-2	40	17	19	4	19	16	-2	0	3	4	0	:	59	6	-3	4	9	9	12
ISCED 24	-2	-1	-2	40	17	21	3	19	16	-2	0	0	4	0	:	59	6	-3	16	9	5	11
ISCED 34	-2	-1	-2	40	17	11	8	19	16	-2	0	0	4	0	:	59	6	-3	5	9	5	0
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 02	1	-2	169	5	25	0	24	-2	-2	-5	-1	:	:	:	33	-8	:	4	-5	14	-14	
ISCED 1	1	-2	169	5	13	-2	21	-2	-2	-5	-1	:	:	:	33	-8	:	4	-7	30	-14	
ISCED 24	1	-2	153	5	13	-2	25	-2	-2	-5	-1	:	:	:	33	-15	:	4	-7	30	-7	
ISCED 34	1	-2	153	5	13	-2	13	-2	-2	-5	-1	:	:	:	10	-8	:	4	-3	30	-7	

Paskaidrojums

Attēlā ir parādītas likumā noteiktās bruto gada algas procentuālās izmaiņas no 2014./15. mācību gada līdz 2017./18. mācību gadam (2015. gada nemainīgajās cenās), ko saņem uz pilnu slodzi strādājoši jaunie skolotāji ar minimālo kvalifikāciju, kas nepieciešama, lai sāktu strādāt par skolotāju pirmsskolas izglītībā, sākumskolas izglītībā, vidējās izglītības pirmajā posmā un vispārējās vidējās izglītības otrajā posmā.

Likumā noteiktās bruto gada algas ir ņemtas no *Eurydice* ziņojuma „Skolotāju un skolu direktoru alga un piemaksas 2014./15. māc. g.” un no aktuālajiem datiem. Dati par Franciju, Horvātiju, Lietuvu, Maltu un Norvēģiju (tikai *ISCED 02*) salīdzināšanas nolūkā ir koriģēti atbilstoši metodoloģijas izmaiņām.

Algas 2017./18. mācību gadā ir sadalītas atbilstoši saskaņotajam patēriņa cenu indeksam (SPCI), lai netiktu ņemta vērā inflācijas ietekme pēdējos trīs gados. SPCI dati tika iegūti 2019. gada 25. aprīlī vietnē https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=prc_hicp_aind.

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Beļģija. Cenu indekss attiecas uz visu Beļģiju, bet likumā noteiktās algas trijās kopienās ir atšķirīgas. Beļģijas franču un flāmu kopienas dati par *ISCED 34*. pakāpi attiecas uz skolotājiem ar maģistra grādu.

Dānija. Datas par 2014./15. māc. g. nav iekļautas sociālās apdrošināšanas un pensiju iemaksas, kas ir iekļautas datos par 2017./18. māc. g., tāpat likumā noteiktās algas pieaugums bija mazāks, nekā ziņots.

Vācija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz federālo zemju datiem.

Igaunija. Dati par likumā noteikto algu attiecas uz skolotāju minimālo algu. Sākotnējā alga, kas atkarīga no kvalifikācijas, nav noteikta, un atkarībā no stāža alga nemainās.

Īrija. 2014./15. mācību gada algas attiecas uz tiem skolotājiem, kas sākuši strādāt pēc 2012. gada 1. februāra.

Spānija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz autonomo apgabalu datiem.

Lietuva. Attēlā redzamās likumā noteiktās algas atbilst 36 stundu pedagoģiskajai slodzei nedēļā.

Ungārija. 2016./17. mācību gadā tika paaugstinātas kvalifikācijas prasības darba sākšanai pedagoga profesijā *ISCED 24*. pakāpē, tāpēc algas pieauga.

Slovēnija. Ēšanas izdevumu piemaksa, ko saņem visi skolotāji, ir iekļauta datos par 2017./18. māc. g., bet nav iekļauta datos par 2014./15. māc. g.

Apvienotā Karaliste. Cenu indekss attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Norvēģija. Dati par likumā noteikto algu *ISCED 1*. un *24*. pakāpē attiecas uz skolotājiem ar četrus gadus ilgu sākotnējo pedagoģisko izglītību. Dati par likumā noteikto algu *ISCED 34*. pakāpē attiecas uz skolotājiem ar sešus gadus ilgu sākotnējo pedagoģisko izglītību.

Serbija. Dati par sākotnējo algu 2017./18. mācību gadā attiecas tikai uz skolotājiem ar maģistra grādu, bet dati par 2014./15. mācību gadu attiecas uz skolotājiem ar zemāku kvalifikāciju un mazāku likumā noteikto algu.

3. attēlā redzamas likumā noteiktās sākotnējās gada algas izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju. No 2014./15. līdz 2017./18. mācību gadam jauno skolotāju alga (koriģēta, ņemot vērā inflāciju) valstu lielākajā daļā palielinājās vismaz par 4 %.

Likumā noteiktās algas pieaugums veidoja 40 % Bulgārijā, 17 % Čehijā (pirmsskolas izglītības skolotājiem – 42 %), 16 % Īrijā, aptuveni 10 % Maltā, 13 % Slovākijā (pirmsskolas izglītības skolotājiem – 25 %), vairāk nekā 20 % Zviedrijā (vidējās izglītības otrā posma skolotājiem – 13 %) un 33 % Islandē (vidējās izglītības otrā posma skolotājiem – 10 %). Latvijā algas palielinājās par 60 % sakarā ar lielu minimālās algas paaugstinājumu 2016. gadā. Rumānijā likumā noteiktā sākotnējā alga pieauga vairāk nekā divas reizes, tomēr skolotājiem tagad ir pilnā apmērā jāveic iemaksas veselības sistēmā, sociālajā apdrošināšanā un pensiju plānā. Igaunijā pēdējo trīs gadu laikā skolotāju minimālā alga ir palielināta par gandrīz 20 %.

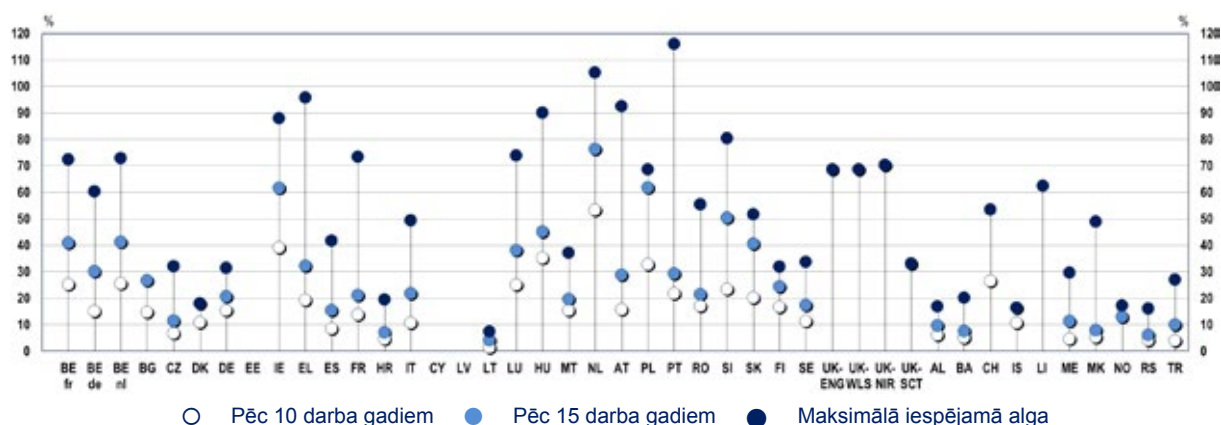
Beļģijā, Grieķijā, Luksemburgā, Portugālē, Somijā un Apvienotajā Karalistē pēc korekcijām inflācijas dēļ jauno skolotāju alga 2017./18. mācību gadā bija mazliet mazāka nekā 2014./15. mācību gadā. Lihtenšteinā, Norvēģijā un Turcijā tā bija mazāka par 7–15 % (atkarībā no valsts un izglītības pakāpes).

3. Algu pieauguma apmērs un laika grafiks dažādās valstīs ievērojami atšķiras

Sākotnējā alga ir svarīga, piesaistot jaunus skolotājus, tomēr ir jāapsver arī citi faktori. Ja alga pieaug strauji, tad maza sākotnējā alga nav šķērslis, lai kļūtu par skolotāju. Būtiska ir arī skolotāju noturēšana amatā, un to var veicināt ievērojams algas pieaugums karjeras laikā. Turpretim mazs algas pieaugums ilgos darba gados skolotāju piesaistīšanu un noturēšanu var ietekmēt negatīvi. Šajā sadaļā ir pētīts, kā Eiropas valstīs laika gaitā palielinās vidējās izglītības pirmā posma skolotāju alga un cik gados parasti var sasniegt augstāko algu.

Vidējās izglītības pirmā posma skolotāju likumā noteiktās algas pieaugums Eiropas valstīs var būt ļoti atšķirīgs – no 7 % Lietuvā līdz 116 % Portugālē. Vidēji augstākās algas ir par 52 % lielākas nekā sākotnējās algas tajā pašā pakāpē. Pirmsskolas un sākumskolas izglītībā šī atšķirība ir nedaudz mazāka (attiecīgi 48 % un 51 %), bet vidējās izglītības pirmajā un otrajā posmā nedaudz lielāka (54 %).

4. attēls. Procentuālā atšķirība starp vidējās izglītības pirmā posma skolotāju likumā noteikto sākotnējo algu un algu pēc 10 un 15 darba gadiem un maksimālā iespējamā alga, 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Pēc 10 darba gadiem	25	15	25	15	7	11	15	(-)	39	19	8	14	4	11	:	(-)	1	25	35	15	53	16
Pēc 15 darba gadiem	41	30	41	27	11	18	21	(-)	62	32	15	21	7	22	:	(-)	4	38	45	20	76	29
Maksimālā iespējamā alga	72	60	73	(-)	32	18	31	(-)	88	96	42	73	19	49	:	(-)	7	74	90	37	105	92
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Pēc 10 darba gadiem	33	22	17	23	20	17	11	(-)	(-)	70	33		6	5	26	11	(-)	5.	5.	13	4	4
Pēc 15 darba gadiem	62	29	21	50	41	24	17	69	69	70	33		10	7	(-)	16	(-)	11	8	13	6	10
Maksimālā iespējamā alga	69	116	55	80	52	32	34	69	69	70	33		17	20	53	16	62	29	49	17	16	27

Paskaidrojums

Šajā attēlā redzami algas dati attiecas uz likumā noteikto algu uz pilnu slodzi nodarbinātiem vidējās izglītības pirmā posma jaunajiem skolotājiem ar minimālo kvalifikāciju. Dati par algu katrā valstī ir pieejami šī ziņojuma II daļā (Informācija par nacionālajām sistēmām). Ja alga ir norādīta nacionālajā valūtā, valūtas maiņas kurss, kas izmantots algas konvertēšanai eiro, ir pieejams šī ziņojuma Pielikumā.

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Bulgārija. Noteikumos ir paredzēta tikai minimālā alga trim skolotāja karjeras posmiem, proti, skolotājam, vecākajam skolotājam un galvenajam skolotājam. Attēlā alga skolotājiem pēc 10 darba gadiem atbilst vecāko skolotāju algai un alga skolotājiem pēc 15 darba gadiem atbilst galveno skolotāju algai, bet pēc attiecīgā darba stāža sasniegšanas skolotāji šajos amatos netiek paaugstināti automātiski.

Čehija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz skolotāju īpatsvaru katrā no divām algu skalām.

Vācija. Norādītas vidējās svērtās algas, balstoties uz federālo zemju datiem.

Igaunija. Normatīvajos aktos ir noteikta tikai minimālā alga, kas attiecas uz visiem skolotājiem.

Īrija. Norādītās algas attiecas uz jaunajām likumā noteiktajām algu skalām skolotājiem, kas sākuši strādāt kopš 2011. gada, bet vairums pieredzējušo skolotāju joprojām saņem algu atbilstoši tai algu skalai, kas bija pieņemta pirms 2011. gada.

Spānija. Norādītās vidējās svērtās algas, balstoties uz autonomo apgabalu datiem.

Horvātija. Aprēķinos izmantotā sākotnējā alga atbilst pilnībā kvalificēta skolotāja algai, kas ietver papildu 0,5 % pieaugumu par vienu stāža gadu.

Lietuva. Dati atbilst 36 stundu pedagoģiskajai slodzei nedēļā atšķirībā no 18 stundu slodzes, kas attēlota 2015./16. mācību gada un pārējos iepriekšējos šī ziņojuma izdevumos.

Latvija. Normatīvajos aktos ir noteikta tikai sākotnējā alga.

Nīderlande. Par skolotāju pieņemšanu darbā, algas apmēru un tās pieaugumu ir atbildīgas skolas. Attēlā parādītas trīs algu skalu vidējās svērtās algas atbilstoši skolotāju īpatsvaram katrā algu skalā 2017. gada 1. oktobrī.

Austrija. Norādītās vidējās svērtās algas divās algu skalās. Sākotnējā alga attiecas uz 2015. gadā ieviesto algu plānu, bet alga pēc 10 un 15 darba gadiem, kā arī maksimālā alga attiecas uz iepriekšējo plānu.

Zviedrija. Algas likumā nav noteiktas. Norādītās algas atbilst skolotāju ar vienu vai divu gadu pieredzi vidējām faktiskajām algām 2017. gadā. Maksimālā alga atbilst faktiskajām algām, kas pārsniedz 90. procenti.

Apvienotā Karaliste (ENG/WLS). Sākotnējā alga (izņemot Londonu) ir Anglijas un Velsas pamata algu skalas minimālā alga. Londonā strādājošie skolotāji saņem algu saskaņā ar vienu no trim (Londonas iekšpilsētas, Londonas ārpuspilsētas vai Londonas rajona) augstākajām skalām. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Apvienotā Karaliste (NIR). Sākotnējā alga ir pamata algu skalas minimālā alga. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Bosnija un Hercegovina. Norādītās vidējās svērtās algas, balstoties uz kantonu datiem.

Šveice. Likumā noteiktās algas ir noteiktas kantonu līmenī.

Kā redzams 4. attēlā, algas pieaugums, t. i., procentuālā atšķirība starp likumā noteikto sākotnējo algu un maksimālo algu, ir izteikti niecīga dažās valstīs, kur arī jauno skolotāju alga ir maza. Tas attiecas uz Horvātiju, Lietuvu, Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Melnkalni, Serbiju un Turciju. Neliels algas pieaugums ir arī Dānijā, Islandē un Norvēģijā, taču šajās valstīs sākotnējā alga ir daudz pievilcīgāka un maksimālo algu skolotāji var sasniegt ātrāk (sk. nākamo attēlu).

Vislielākais algas pieaugums ir Beļģijas franču un flāmu kopienā, Īrijā, Grieķijā, Francijā, Luksemburgā, Ungārijā, Nīderlandē, Austrijā, Portugālē un Slovēnijā, tomēr dažās no šīm valstīm (piemēram, Grieķijā, Portugālē, Ungārijā un Slovēnijā) likumā noteiktā sākotnējā alga ir salīdzinoši maza. Turpretī Īrijā, Luksemburgā un Nīderlandē ievērojama ir gan sākotnējā alga, gan algas pieaugums. Austrijā jauns skolotāju algu plāns, kas tika ieviests 2015. gadā, paredz lielāku sākotnējo algu, bet mazāku algas pieaugumu laika gaitā nekā to paredzēja iepriekšējais algu plāns (sk. nākamo attēlu).

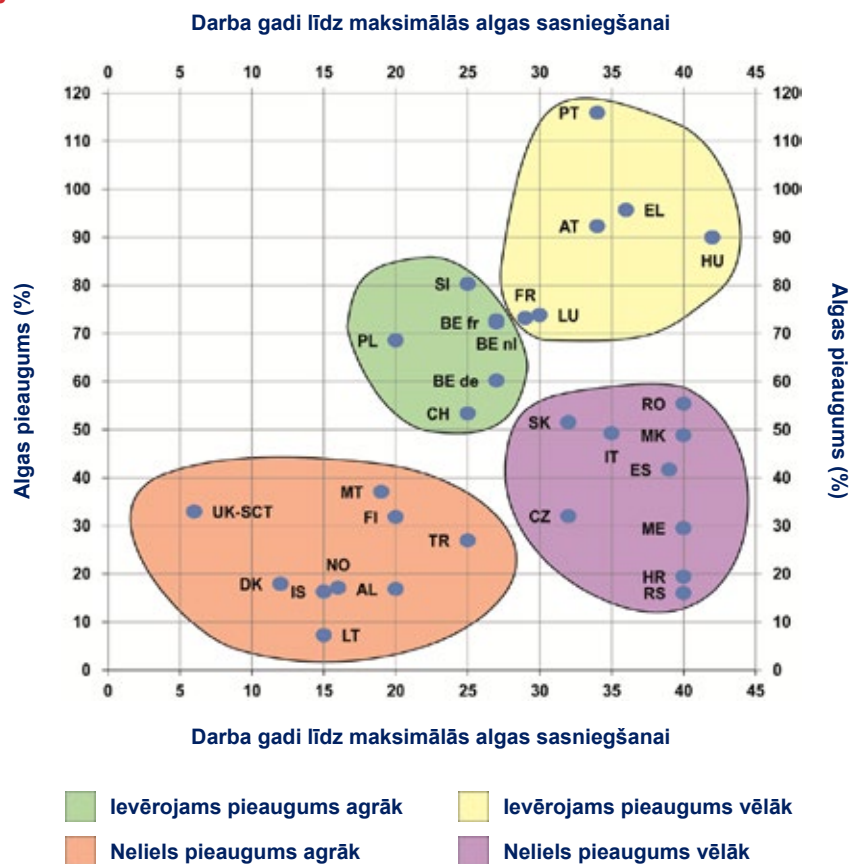
Ir svarīgi ne tikai tas, par cik skolotāja alga kopumā pieaug, bet arī tas, kādā karjeras posmā alga tiek palielināta. Ja algas pieaugums ir paredzēts agrāk, pirmkārt, to saņems vairāk skolotāju un, otrkārt, tas attieksies uz ilgāku periodu. Kā redzams 4. attēlā, 11 valstīs, galvenokārt Ziemeļeiropā, lielāks algas pieaugums ir pirmajos 15 darba gados (Dānijā, Vācijā, Īrijā, Nīderlandē, Polijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā, Apvienotajā Karalistē, Islandē un Norvēģijā). Turpretī 15 citās valstīs, galvenokārt Dienvidēiropā (Čehijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Austrijā, Portugālē, Rumānijā, Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Melnkalnē, Ziemeļmaķedonijā, Serbijā un Turcijā), lielākais algas pieaugums ir paredzēts pēc vairāk nekā 15 darba gadiem. Pārējās izglītības sistēmās algas pieaugums laika gaitā ir salīdzinoši vienmērīgs.

5. attēlā ir redzama saikne starp vidējās izglītības pirmā posma skolotāju algas pieauguma skalu un to, pēc cik darba gadiem ir iespējams saņemt maksimālo algu. Atkarībā no valsts maksimālo algu skolotāji var saņemt pēc 6–40 gadiem, vidēji – pēc 28 gadiem. Parasti, jo vairāk gadu ir nepieciešams, lai sasniegtu maksimālo algu, jo lielāks ir algas pieaugums, tomēr skolotājiem ir lielākas iespējas maksimālo algu sasniegt (un saņemt ilgāk), ja to sāk maksāt ātrāk.

Ņemot vērā algas pieauguma skalu un vidējo gadu skaitu, kas nepieciešams, lai sasniegtu maksimālo algu, var izdalīt četras grupas.

- **Neliels pieaugums agrāk.** Dānijā, Lietuvā, Maltā, Somijā, Albānijā, Islandē un Norvēģijā kopējais algas pieaugums ir mazāks par 40 % un tas tiek sasniegts pirmajos 20 darba gados. Apvienotajā Karalistē (Skotijā) sākotnējā alga var pieaugt par 33 % pirmajos sešos gados. Turcijā kopējais algas pieaugums par 27 % tiek sasniegts pēc vidēji 25 darba gadiem.
- **Ievērojams pieaugums agrāk.** Polijā pirmajos 20 darba gados skolotāju alga var pieaugt par gandrīz 70 %. Slovēnijā pēc 25 darba gadiem sākotnējā alga var būt pieaugusi par 80 %, bet Šveicē par 53 %. Beļģijā, kur maksimālā alga tiek sasniegta pēc vidēji 27 darba gadiem, sākotnējā alga var pieaugt par gandrīz 73 % franču un flāmu kopienā un par aptuveni 60 % vācu valodas kopienā.
- **Neliels pieaugums vēlāk.** Čehijā, Spānijā, Itālijā, Horvātijā, Rumānijā, Slovākijā, Melnkalnē, Ziemeļmaķedonijā un Serbijā pēc vidēji 32–40 darba gadiem var sasniegt algas pieaugumu, kas nepārsniedz 55 %.
- **Ievērojams pieaugums vēlāk.** Grieķijā, Francijā, Luksemburgā, Ungārijā un Austrijā maksimālā alga ir par 70 % lielāka, bet Portugālē divreiz lielāka nekā sākotnējā alga. Tomēr tās sasniegšanai ir nepieciešami 29–42 gadi, turklāt dažās no šīm valstīm lielākais pieaugums ir skolotāja karjeras vēlākajos gados.

5. attēls. Algas pieaugums un darba gadu skaits līdz maksimālās algas sasniegšanai (ISCED 24), 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

4. Skolotāju faktiskā alga, ieskaitot piemaksas un citus papildu maksājumus, bieži ir lielāka nekā IKP uz vienu iedzīvotāju

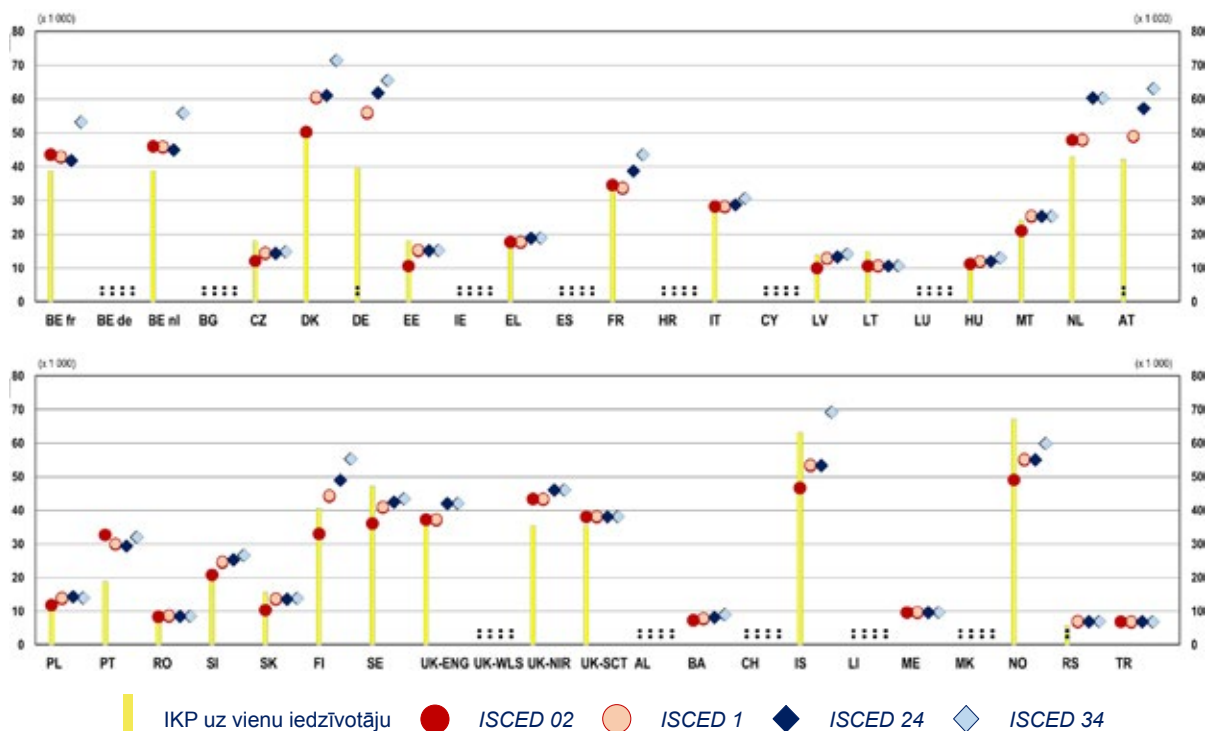
Skolotāju faktiskā alga ir vidējā bruto gada alga, kurā ietvertas jebkādas piemaksas vai citi maksājumi, kas piešķirti papildus likumā noteiktajai algai. Dažās valstīs šo piemaksu apmērs veido ievērojamu daļu no skolotāju kopējās algas.

Faktiskās algas (tāpat kā likumā noteiktās algas) līmenis korelē ar IKP uz vienu iedzīvotāju – valstīs ar lielu IKP uz vienu iedzīvotāju tas ir augstāks, bet valstīs ar mazu IKP uz vienu iedzīvotāju – zemāks (sk. 6. attēlu).

2016./17. mācību gadā skolotāju faktiskā alga bija ievērojami (par vairāk nekā 10 %) lielāka par IKP uz vienu iedzīvotāju 10 izglītības sistēmās: Beļģijas flāmu kopienā, Dānijā, Vācijā, Nīderlandē, Austrijā, Polijā, Portugālē, Slovēnijā, Apvienotajā Karalistē (Ziemeļīrijā) un Serbijā. Vēl četrās citās izglītības sistēmās tas attiecās uz abu vidējās izglītības posmu skolotājiem (Grieķijā, Francijā, Somijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā)).

Turpretī mazākas par IKP uz vienu iedzīvotāju faktiskās algas bija Čehijā, Igaunijā, Lietuvā, Rumānijā, Slovākijā, Zviedrijā un Norvēģijā, kā arī Latvijā, Ungārijā un Islandē visu izglītības pakāpju skolotājiem, izņemot vidējās izglītības otro posmu.

6. attēls. 25–64 gadus veco skolotāju vidējā faktiskā bruto gada alga, 2016./17. māc. g.

Avots: Eurydice

Paskaidrojums

Skolotāju faktiskā alga ir vidējā svērtā bruto gada alga, kuru saņem uz pilnu slodzi nodarbināti pilnībā kvalificēti skolotāji un kurā ir iekļautas piemaksas un citi finansiālie labumi. Ja nav norādīts citādi, faktiskā alga attiecas uz 2016./17. māc. g. (izņēmumi ir norādīti tālāk Piezīmēs par atsevišķām valstīm).

Dati par faktisko algu katrā valstī ir pieejami šī ziņojuma II daļā (Informācija par nacionālajām sistēmām). Ja alga ir norādīta nacionālajā valūtā, valūtas maiņas kurss, kas izmantots algas konvertēšanai eiro, un dati par IKP uz vienu iedzīvotāju (2017. g.) ir pieejami šī ziņojuma Pielikumā.

Piezīmes par atsevišķām valstīm (6. attēls)

Beļģija. IKP attiecas uz visu Beļģiju, bet likumā noteiktās algas trijās kopienās ir atšķirīgas.

Igaunija. Dati par faktisko algu attiecas uz visiem skolotājiem neatkarīgi no viņu vecuma.

Griekija. Norādītās faktiskās algas ir aprēķinātas kopā par *ISCED* 02. un 1. pakāpi un kopā par *ISCED* 24. un 34. pakāpi. Tajās ir iekļauti arī dati par tiem skolotājiem, kas strādā skolās bērniem ar īpašām izglītības vajadzībām un profesionālajās programmās.

Francija. Atsauces gads ir 2016. g. Atšķirībā no datiem par likumā noteikto algu šajā attēlā ir iekļauti dati par citiem pastāvīgajiem skolotāju amatiem – *professeurs agrégés, instituteurs, professeurs d'enseignement général des collèges, adjoints et chargés d'enseignement, professeurs de chaire supérieure*.

Lietuva. Dati par faktisko algu attiecas uz visiem publiskajā sektorā strādājošajiem skolotājiem.

Ungārija. Atsauces gads ir 2017. g. Dati par faktisko algu attiecas uz visiem publiskajā sektorā strādājošajiem skolotājiem.

Austrija. Dots par vidējās izglītības otro posmu ir iekļauti arī profesionālās izglītības skolotāji. Dati par skolu direktoriem, viņu vietniekiem un palīgiem, kā arī nodaļu vadītājiem nav iekļauti.

Rumānija. Dati par faktisko algu attiecas uz visiem publiskajā sektorā strādājošajiem skolotājiem.

Slovēnija. Dati par sākumskolas izglītību un abiem vidējās izglītības posmiem attiecas uz tādiem publiskā un privātā sektora skolotājiem, kas pilnu gadu uz pilnu slodzi ir strādājuši pie viena darba devēja, arī uz tiem, kas nav pilnībā kvalificēti. Dati par pirmsskolas izglītību attiecas arī uz visu vecumu *ISCED* 1. pakāpes skolotājiem, kas strādā gan uz pilnu, gan nepilnu slodzi. Dots nav iekļauta ikgadējā atvaļinājuma maksa, ēšanas izdevumu kompensācija, transporta izdevumu kompensācija un prēmija par lielu darba stāžu (*jubilejna nagrada*).

Slovākija. Dots par faktisko algu ir iekļautas arī skolu direktoru algas.

Zviedrija. Atsauces gads ir 2017. g. Dots par faktisko algu nav ietvertas piemaksas un citi papildu maksājumi. Dots par *ISCED* 34. pakāpi ir iekļauti dati par profesionālās izglītības programmām.

Apvienotā Karaliste (Anglija). Dati par faktisko algu attiecas uz pilnībā kvalificētiem skolotājiem, kam alga tiek maksāta saskaņā ar galveno vai maksimālo algu skalu, uz nekvalificētiem skolotājiem, kas mācās darba vidē, lai saņemtu kvalificēta skolotāja statusu un kam alga tiek maksāta saskaņā ar nekvalificēta skolotāja algu skalu, kā arī uz tiem skolotājiem, kas strādā kā vadošie praktiķi un kam alga tiek maksāta saskaņā ar atsevišķu vadošo praktiķu algu skalu. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

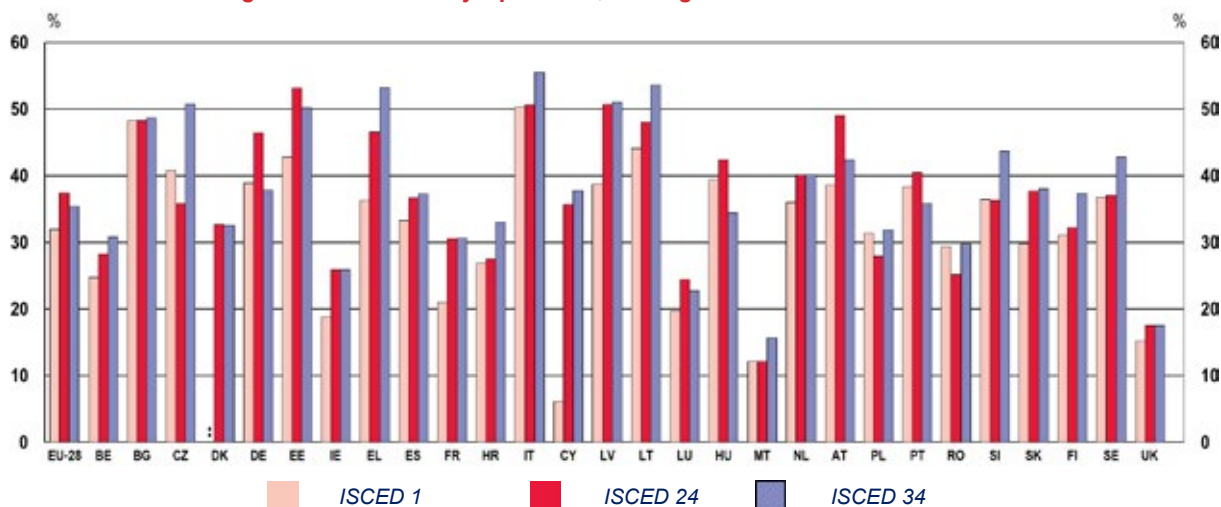
Apvienotā Karaliste (Ziemeļīrija). Dati par faktisko algu attiecas uz tiem skolotājiem, kam alga tiek maksāta saskaņā ar galveno vai maksimālo algu skalu un kas strādā subsidētajās skolās. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Apvienotā Karaliste (Skotija). Dati par faktisko algu attiecas uz visiem skolotājiem neatkarīgi no viņu vecuma. IKP attiecas uz visu Apvienoto Karalisti.

Islande. Dati par faktisko algu attiecas uz visiem publiskajā sektorā strādājošajiem skolotājiem.

Tā kā skolotāju alga parasti pieaug atbilstoši darba stāžam un tas savukārt ietekmē faktisko vidējo algu līmeni, ir lietderīgi noteikt darbinieku stāžu. Kā darba stāža apliecinājums šajā ziņojumā ir izmantots skolotāju vecums. 7. attēlā ir redzams vismaz 50 gadus veco skolotāju īpatsvars ES dalībvalstīs 2016. gadā, tātad viņu darba stāžs ir aptuveni 25 gadi. No tām dalībvalstīm, par kurām ir pieejami dati par faktisko algu (sk. 6. attēlu), vismaz 50 gadus veco skolotāju īpatsvars pārsniedza ES vidējo rādītāju Vācijā, Igaunijā, Griekijā, Itālijā, Latvijā, Lietuvā, Nīderlandē, Austrijā un Portugālē. Liels šis īpatsvars bija arī Ungārijā sākumskolas izglītībā un vidējās izglītības pirmajā posmā, Čehijā, Slovēnijā un Zviedrijā sākumskolas izglītībā un vidējās izglītības otrajā posmā, Slovākijā abos vidējās izglītības posmos un Somijā vidējās izglītības otrajā posmā.

7. attēls. Vismaz 50 gadus veco skolotāju īpatsvars, 2016. g.

Avots: Eurostat „Skolotāji un pedagogiskie darbinieki pēc iegūtās izglītības, izglītības pakāpes pedagogiskajā darbā, dzimuma un vecuma grupas” [educ_uae_perp01]

Piezīmes par atsevišķām valstīm

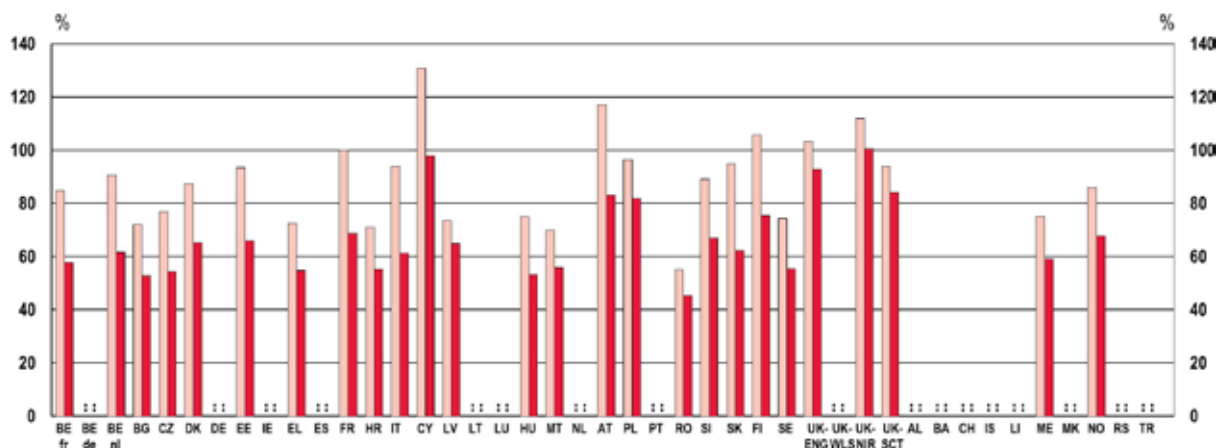
Īrija. Dots par *ISCED* 24. un 34. pakāpi ir ietverti visi vidējās izglītības pirmā un otrā posma skolotāji kopā.

Portugāle. Dots par *ISCED* 34. pakāpi ir ietverti arī dati par *ISCED* 35. pakāpi (profesionālās izglītības skolotāji).

8. attēlā ir redzama vidējās izglītības pirmā posma skolotāju faktiskā alga 2014./15. mācību gadā kā īpatsvars no citu augstskolu absolventu, kas nestrādā publiskajā sektorā, vidējās izpeļņas. Četrās izglītības sistēmās (Austrijā, Somijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā)) vidējās izglītības pirmā posma skolotāju vidējā alga bija lielāka nekā to nevalstiskā sektora darbinieku vidējā izpeļņa, kuriem bija īsā cikla augstākā izglītība vai bakalaura grāds. Tomēr Somijā, kur, lai kļūtu par vidējās izglītības pirmā posma skolotāju, ir nepieciešams vismaz maģistra grāds, skolotāju vidējā alga veidoja 75 % no to nevalstiskā sektora darbinieku vidējās izpeļņas, kuriem bija maģistra vai doktora grāds. Apvienotajā Karalistē (Anglijā un Ziemeļīrijā), kur, lai sāktu strādāt skolotāja profesijā, ir nepieciešams tikai bakalaura grāds, skolotāju faktiskā alga bija līdzvērtīga vai mazliet mazāka par citu darbinieku vidējo izpeļņu, kuriem bija vismaz maģistra grāds.

Vidējās izglītības pirmā posma skolotāju vidējā alga veidoja 70–75 % no citu darbinieku ar īsā cikla augstāko izglītību vai bakalaura grādu vidējās izpeļņas Bulgārijā, Grieķijā, Horvātijā, Latvijā un Maltā, bet Rumānijā – tikai 55 %. Slovēnijā un Slovākijā, kur vidējās izglītības pirmā posma skolotājiem ir nepieciešams maģistra grāds, vidējā alga veidoja 60–70 % no to nevalstiskā sektora darbinieku vidējās izpeļņas, kuriem bija maģistra vai doktora grāds; savukārt Čehijā un Zviedrijā šis rādītājs bija aptuveni 50 % (7). Jāpiemin, ka dažās no šīm valstīm skolotāju alga pēdējo trīs gadu laikā ir ievērojami pieaugusi (sk. 2. sadaļu).

8. attēls. Vidējās izglītības pirmā posma skolotāju faktiskā alga kā īpatsvars no publiskajā sektorā nestrādājošo augstskolu absolventu vidējās izpeļņas, 2014./15. māc. g.

Vidējās izglītības pirmā posma skolotāju faktiskā alga kā īpatsvars no to publiskajā sektorā nestrādājošo augstskolu absolventu vidējās izpeļņas, kuriem ir:

- īsā cikla augstākā izglītība, bakalaura grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija (ISCED 5 un 6)
- maģistra grāds, doktora grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija (ISCED 7 un 8)

Avots: Eurydice un Eurostat

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Īsā cikla augstākā izglītība, bakalaura grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija	85	:	91	72	77	87	:	93	:	73	:	100	71	94	131	73	:	:	75	70	:	117
Maģistra grāds, doktora grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija	58	:	62	53	54	65	:	66	:	55	:	69	55	61	98	65	:	:	53	56	:	83
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Īsā cikla augstākā izglītība, bakalaura grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija	96	:	55	89	95	106	74	103	:	112	94		:	:	:	:	:	75	:	86	:	
Maģistra grāds, doktora grāds vai līdzvērtīga kvalifikācija	82	:	45	67	62	75	55	93	:	100	84		:	:	:	:	:	59	:	68	:	

(7) Francijā un Ungārijā vidējās izglītības pirmā posma skolotājiem atsaucies gadā bija jābūt maģistra grādam, lai sāktu strādāt skolotāja profesijā, bet, tā kā šī prasība bija ieviesta nesen, vairumam skolotāju bija tikai bakalaura grāds.

Paskaidrojums (8. attēls)

Šajā attēlā redzama attiecība starp vidējās izglītības pirmā posma skolotāju vidējo bruto gada algu un citu augstskolu absolventu, kuri nestrādā publiskajā sektorā, vidējo bruto izpeļņu gadā. Dati par faktisko algu ir ņemti no *Eurydice* ziņojuma „Skolotāju un skolu direktoru alga un pabalsti 2014./15. mācību gadā”. Līdzvērtīgi izglītoto darbinieku vidējā izpeļņa ir ņemta no *Eurostat* izdevuma „Vidējie ienākumi gadā pēc dzimuma, ekonomiskās aktivitātes un iegūtās izglītības” [ear_ses14_30], Rūpniecība, būvniecība un pakalpojumi (izņemot valsts pārvaldi, aizsardzību, obligāto sociālo apdrošināšanu), 2014. gads.

Čehijā, Igaunijā, Francijā, Itālijā, Ungārijā, Slovēnijā, Slovēnijā, Somijā un Zviedrijā, lai sāktu strādāt par vidējās izglītības pirmā posma skolotāju, bija nepieciešams maģistra grāds (*ISCED 7*).

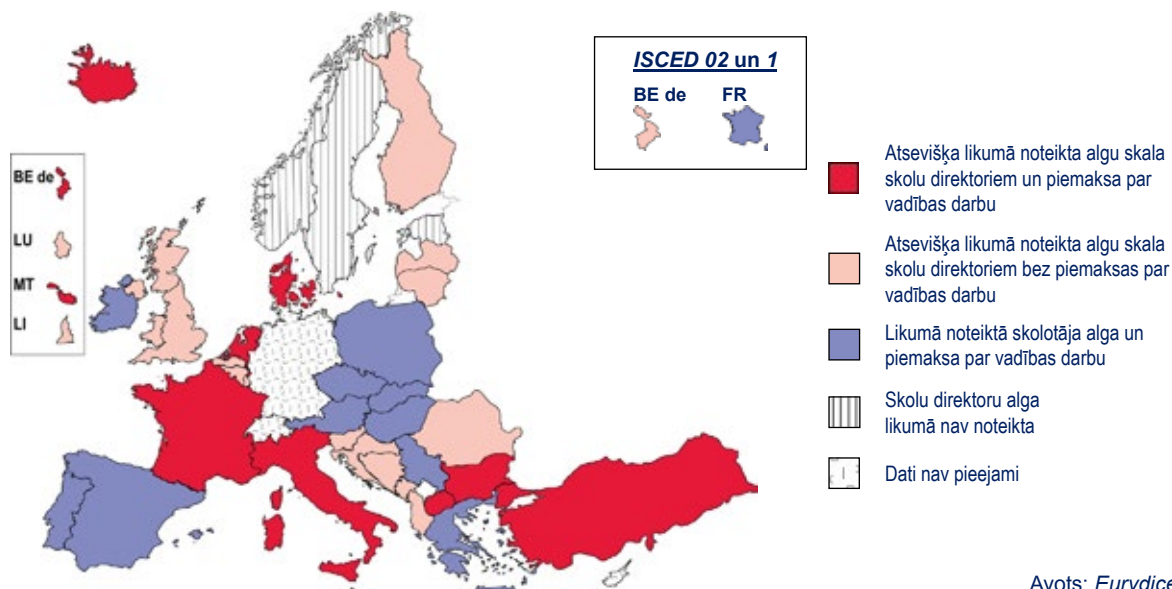
5. Vairumā valstu skolu direktoru alga ir atkarīga no skolas lieluma

9. attēlā ir redzamas trīs veidu likumā noteiktās atalgojuma sistēmas, kas tiek izmantotas publiskā sektora skolu direktoru algas noteikšanai Eiropā.

1. 10 izglītības sistēmās (Beļģijas vācu valodas kopienā (abos vidējās izglītības posmos), Bulgārijā, Dānijā, Francijā (abos vidējās izglītības posmos), Itālijā, Maltā, Nīderlandē, Islandē, Ziemeļmaķedonijā un Turcijā) skolu direktoru alga tiek noteikta pēc atsevišķas algu skalas (atšķirīgas no skolotāju algu skalas) un papildus viņi visi saņem piemaksu par vadības darbu.
2. Otrā grupā, kas aptver 17 izglītības sistēmas, tiek izmantota atsevišķa likumā noteikta algu skala, bet piemaksa par vadības darbu skolu direktoriem netiek maksāta (Beļģijas franču un flāmu kopienā, Horvātijā, Lietuvā, Latvijā, Luksemburgā, Rumānijā, Slovēnijā, Somijā, Apvienotajā Karalistē (visās četrās izglītības sistēmās), Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Lihtenšteinā un Melnkalnē). Šī sistēma tiek izmantota arī Beļģijas vācu valodas kopienas pirmsskolas izglītības pakāpē.
3. 11 izglītības sistēmās atsevišķas algu skalas skolu direktoriem nav – viņi saņem skolotāja algu un piemaksu par vadības darbu (Čehijā, Īrijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā (pirmsskolas un sākumskolas izglītībā), Ungārijā, Austrijā, Polijā, Portugālē, Slovēnijā un Serbijā).

Igaunijā, Zviedrijā un Norvēģijā skolu direktoru algas likumā nav noteiktas.

9. attēls. Publiskā sektora skolu direktoru atalgojuma sistēmas (*ISCED 02, 1, 24 un 34*), 2017./18. māc. g.

Avots: *Eurydice*

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Luksemburga. Attēlā atspoguļotā informācija attiecas tikai uz abiem vidējās izglītības posmiem. Pirmsskolas izglītības iestādēs un sākumskolās skolu direktoru nav.

Neatkarīgi no tā, kā skolu direktoru alga tiek noteikta, vairumā izglītības sistēmu pamatalga un/vai

piemaksa par vadības darbu ir atkarīga no skolas lieluma (piemēram, skolēnu vai klašu skaita). Vēl var tikt ņemta vērā skolas atrašanās vieta, izglītības pakāpe, to skolēnu skaits, kam ir īpašas izglītības vajadzības, diferencēto mācību nodrošināšana un speciālo programmu piedāvājums (piemēram, mazākumtautībām).

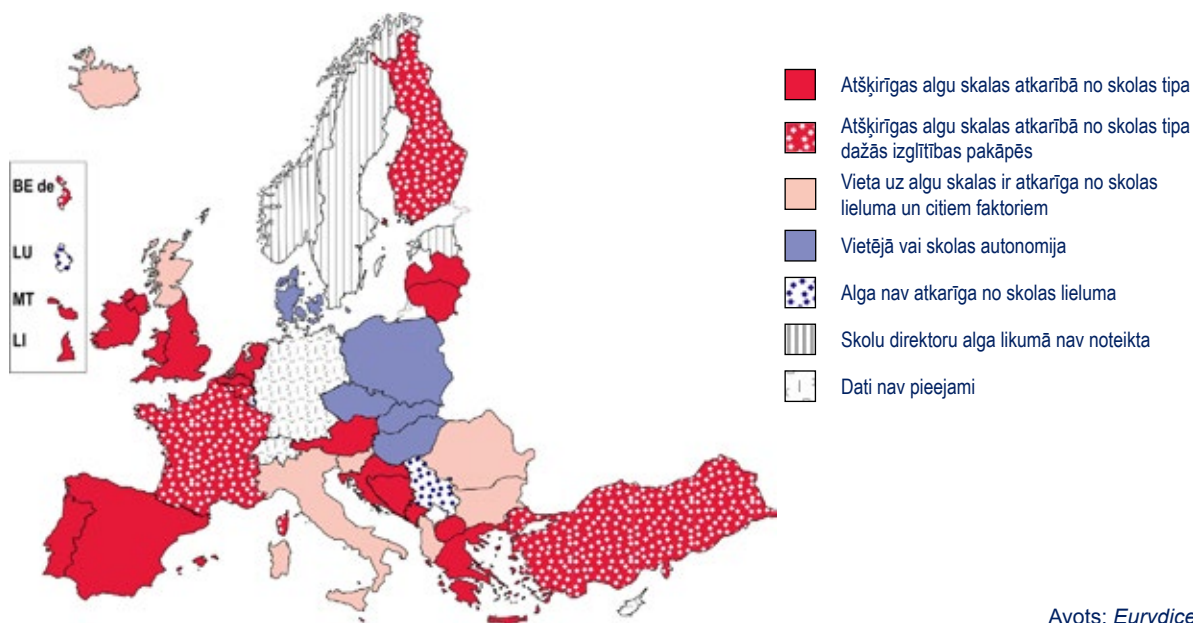
18 izglītības sistēmās (sk. 10. attēlu) skolas ir sagrupētas pēc noteiktiem kritērijiem, starp kuriem ir arī skolas lielums (piemēram, skolēnu, klašu, programmu vai skolotāju skaits), un skolu direktoru alga tiek noteikta pēc tās grupas skalas, pie kuras konkrētā skola pieder. Tas attiecas arī uz pirmsskolas un sākumskolas izglītību Beļģijas franču kopienā un Francijā, uz abiem vidējās izglītības posmiem Beļģijas vācu valodas kopienā, uz sākumskolas izglītību un vidējās izglītības pirmo posmu Somijā, kā arī uz Anatolijas vidusskolām Turcijā.

Skolu direktoru likumā noteiktās vidējās bruto algas atkarībā no skolas lieluma un citiem parametriem parasti atšķiras ne vairāk kā par 20 % (sk. 10. attēla tabulu), tomēr dažās valstīs algu atšķirība var būt ievērojami lielāka.

Atkarībā no skolas lieluma vai tipa skolu direktoru minimālā alga var atšķirties par 60 % Īrijā, par 56 % Latvijā, par 71 % Nīderlandē (abos vidējās izglītības posmos), par 30 % Portugālē un par vairāk nekā 70 % Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Ziemeļīrijā).

Atkarībā no skolas lieluma vai tipa ievērojami atšķiras arī skolu direktoru maksimālā alga Īrijā (par 27 % sākumskolas izglītībā un 41 % abos vidējās izglītības posmos), Nīderlandē (par 29 % pirmsskolas un sākumskolas izglītībā un par 58 % abos vidējās izglītības posmos) un Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Ziemeļīrijā) (par 85 %).

10. attēls. Skolas lieluma ietekme uz tās direktora algu, 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

10. attēls (turpinājums)

Skolu direktoru algas procentuālās izmaiņas atkarībā no skolas tipa (lieluma) (%), 2017./18. māc. g.

	BE fr		BE de		BE nl		IE		EL		ES		FR		HR		LV		LT		MT		NL	
	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.
ISCED 02	12	7			13	8					17	13	5	4			56		12	12	2	2	7	29
ISCED 1	12	7			13	8	60	27	14	9	17	13	5	4	18	18	56		15	12	2	2	7	29
ISCED 24			4	3	10	1	57	41	3	2	10	7			18	18	56		15	12	2	2	71	58
ISCED 34			4	3	6	2	57	41	3	2	10	7			18	18	56		15	12	2	2	71	58
	AT		PT		FI		UK-ENG		UK-WLS		UK-NIR		BA		LI		ME		MK		TR			
	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.	Min.	Maks.
ISCED 02			30	13			72	85	72	85	72	85					13	14						
ISCED 1	19	17	30	13	7	7	72	85	72	85	72	85	8	8	6	8	13	14	10	10				
ISCED 24	19	17	30	13	18	18	72	85	72	85	72	85	8	8	2	0	13	14	10	10				
ISCED 34	15	13	30	13			72	85	72	85	72	85	8	8	5	8	13	14	22	22	1	1		

Septiņās izglītības sistēmās (Bulgārijā, Itālijā, Rumānijā, Slovēnijā, Apvienotajā Karalistē (Skotijā), Albānijā un Islandē) ir tikai viena algu skala un skolu direktoru vieta uz šīs skalas ir atkarīga no skolas lieluma un citiem faktoriem.

Piecās izglītības sistēmās to, vai skolu direktoru alga ir atkarīga no skolas lieluma, nosaka pašvaldība vai skolu pārvaldes iestāde. Čehijā likumā ir noteikts diapazons piemaksai par vadības darbu (tā ir atkarīga no vadošā amata līmeņa un darba pienākumiem) un „likumā noteiktā pārvaldes iestāde” (vairumam skolu – reģionālā vai vietējā pašvaldība) nosaka katra skolas direktora galīgo algas apmēru atkarībā no tādiem faktoriem kā skolas darbinieku un klašu skaits. Dānijā kritēriji tiek noteikti vietējā līmenī. Polijā skolu direktoriem tiek piešķirtas „amata” un „motivācijas” piemaksas, kuru apmēru nosaka vietējā pašvaldība. Ungārijā un Slovākijā skolu direktoru pedagoģiskā darba pienākumi ir atkarīgi no skolas lieluma, bet lielo skolu direktoriem skolas pārvaldes iestāde var piešķirt arī lielākas piemaksas par vadības darbu.

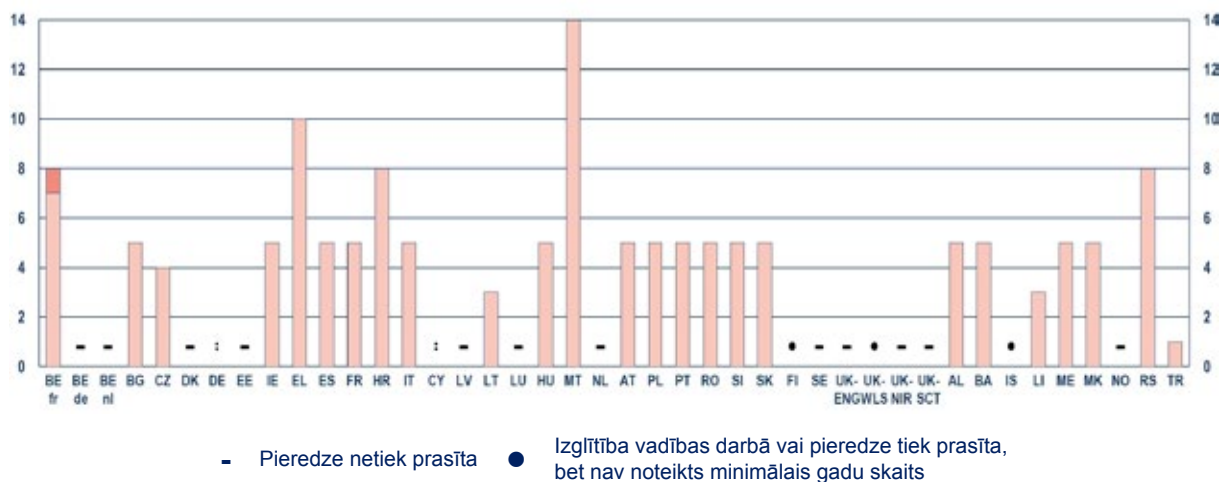
Skolas direktora alga ne vienmēr ir atkarīga no skolas lieluma. Serbijā visi skolu direktori saņem piemaksu par vadības darbu 20 % apmērā no pamatalgas neatkarīgi no skolas lieluma. Luksemburgā skolas lielums neietekmē abu vidējās izglītības posmu skolu direktoru algu.

6. Dažās izglītības sistēmās skolotāju un skolu direktoru alga ievērojami atšķiras

Skolu direktoru atalgojums var ietekmēt skolotāju lēmumu par to, vai pieteikties uz šo vadošo amatu. Šajā sadaļā ir pētīts, kāda pedagoģiskā darba pieredze Eiropas valstīs tiek prasīta, lai varētu kļūt par skolas direktoru, un ir salīdzinātas likumā noteiktās vidējās izglītības pirmā posma skolotāju un skolu direktoru algas 2017./18. mācību gadā.

24 izglītības sistēmās, lai skolotājs varētu kļūt par skolas direktoru, viņam tiek prasīts minimālais profesionālās pieredzes periods vai darba stāžs. Parasti tie ir 3–5 gadi, taču Beļģijas franču kopienā tie ir 7–8 gadi, Horvātijā 8 gadi, Grieķijā 10 gadi un Maltā 14 gadi (sk. 11. attēlu). 12 izglītības sistēmās likumā nav paredzētas prasības attiecībā uz kandidātu iepriekšējo darba pieredzi.

11. attēls. Nepieciešamais skolas darba stāžs gados, lai varētu kļūt par publiskā sektora skolas direktoru, 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

Piezīmes par atsevišķām valstīm

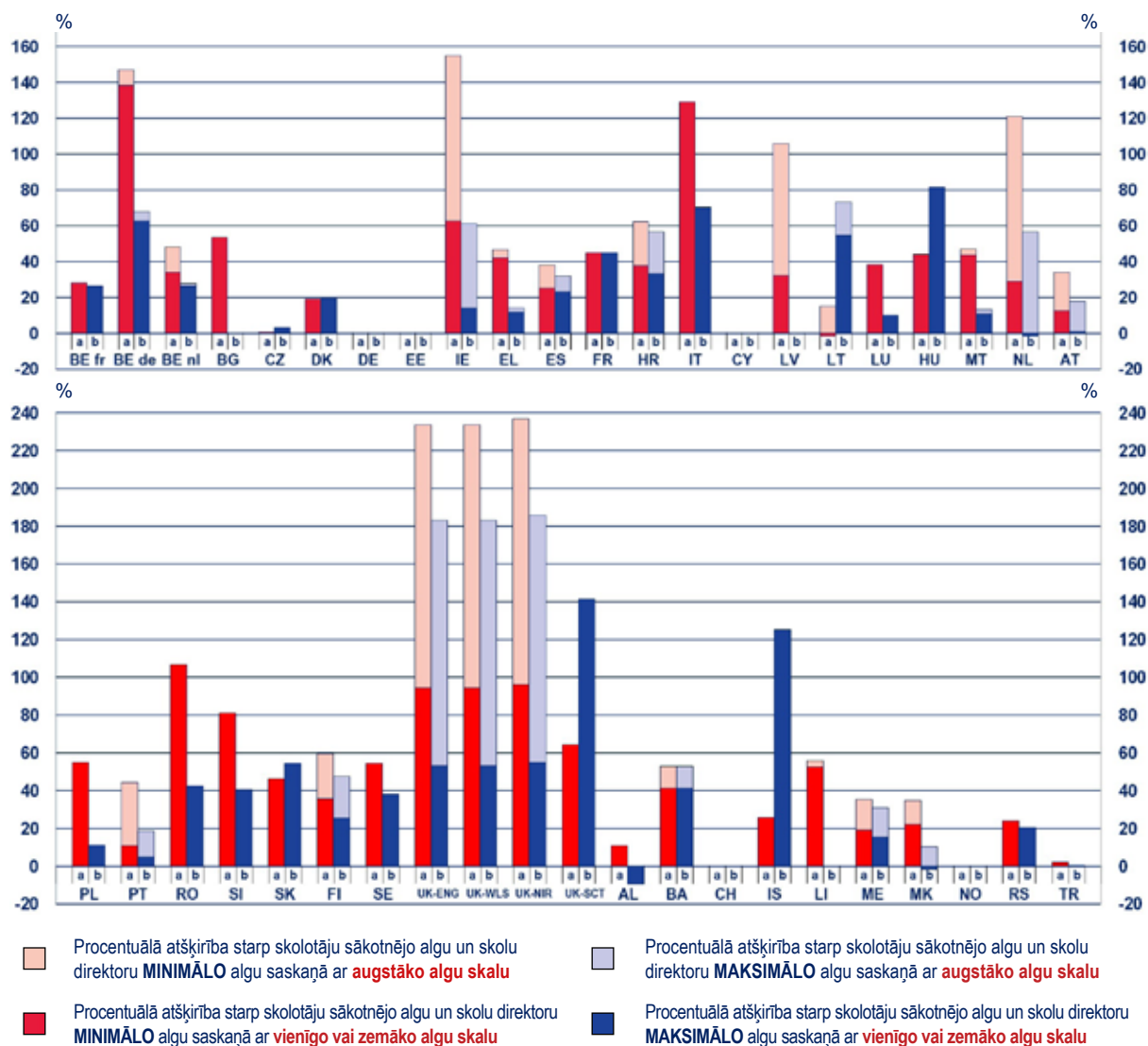
Beļģija (BE franču kopiena). Lai varētu kļūt par skolas direktoru, ir jābūt septiņus līdz astoņus gadus ilgam stāžam pedagoģiskajā darbā (atkarībā no skolu tīkla).
Čehija. Pirmsskolas izglītībā ir nepieciešama trīs gadus ilga pieredze, sākumskolas izglītībā – četrus gadus ilga pieredze, vidējās izglītības pirmajā posmā – četrus vai piecus gadus ilga pieredze, bet vidējās izglītības otrajā posmā – piecus gadus ilga pieredze.
Francija. Pirmsskolas izglītības iestādēs un sākumskolās, lai skolotāji varētu pieteikties uz vadošu amatu, viņiem ir jābūt divus gadus ilgam darba stāžam.

12. attēlā ir redzama procentuālā atšķirība starp minimālo un maksimālo likumā noteikto bruto gada algu vidējās izglītības pirmā posma skolotājiem un skolu direktoriem ar minimālo nepieciešamo kvalifikāciju. Jāpiemin, ka tajās valstīs, kur skolotājiem tiek prasīts noteikts darba stāžs, lai varētu pretendēt uz vadošu amatu, skolas direktora minimālā alga atbilst šim stāža gadu skaitam. Turpretī skolotāju minimālā alga attiecas uz jaunajiem skolotājiem bez pieredzes. Tā kā pieredzējušo skolotāju alga parasti ir lielāka, tās atšķirība no skolas direktora algas ir salīdzinoši mazāka.

Dažās izglītības sistēmās minimālā likumā noteiktā skolu direktoru alga šajā izglītības pakāpē ir vairāk nekā divas reizes lielāka nekā skolotāju sākotnējā alga (Beļģijas vācu valodas kopienā, Itālijā un Rumānijā, kā arī lielākajās Latvijas un Nīderlandes skolās). Tā ir lielāka par vairāk nekā 50 % sešās citās izglītības sistēmās (Bulgārijā, Īrijā, Polijā, Slovēnijā, Apvienotajā Karalistē (Skotijā) un Lihtenšteinā), kā arī lielākajās skolās Bosnijā un Hercegovinā (skolās ar vairāk nekā 800 skolēniem), Horvātijā (skolās ar vairāk nekā 850 skolēniem) un Somijā (skolās ar vairāk nekā 20 klasēm pa 32 skolēniem). Tikai dažās valstīs (Lietuvā, Albānijā un Turcijā) atšķirība starp skolotāja un skolas direktora minimālo algu nepārsniedz 15 %.

Pilnībā kvalificēta vidējās izglītības pirmā posma skolas direktora maksimālā alga ir par 50 % lielāka nekā tāda skolotāja maksimālā alga, kuram ir minimālā kvalifikācija, Beļģijas vācu valodas kopienā, Itālijā, Lietuvā, Ungārijā, Slovākijā, kā arī lielākajās skolās Īrijā, Horvātijā, Nīderlandē un Bosnijā un Hercegovinā. Apvienotajā Karalistē (Skotijā) un Islandē tā ir vairāk nekā divas reizes lielāka. Atšķirība starp skolotāja un skolas direktora maksimālo algu nepārsniedz 15 % tikai Grieķijā, Luksemburgā, Maltā, Polijā, Albānijā, Ziemeļmaķedonijā un Turcijā.

12. attēls. Procentuālā atšķirība starp minimālo un maksimālo likumā noteikto bruto gada algu, ko saņem vidējās izglītības pirmā posma skolotāji un skolu direktori (ISCED 24), 2017./18. māc. g.

Avots: Eurydice

Procentuālā atšķirība starp skolotāju sākotnējo algu un skolu direktoru **MINIMĀLO** algu (%), 2017./18. māc. g.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Saskaņā ar vienīgo vai zemāko algu skalu (skolu direktoriem)	28	138	34	54	1	19	:	(-)	63	42	25	45	38	129	:	32	-2	38	44	44	29	13
Saskaņā ar augstāko algu skalu (skolu direktoriem)	(-)	147	48	(-)	(-)	(-)	:	(-)	155	47	38	(-)	62	(-)	:	106	14	(-)	(-)	47	121	34
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Saskaņā ar vienīgo vai zemāko algu skalu (skolu direktoriem)	55	11	107	81	47	36	54	94	94	96	64		11	41	:	26	53	19	22	(-)	24	2
Saskaņā ar augstāko algu skalu (skolu direktoriem)	(-)	44	(-)	(-)	(-)	59	(-)	234	234	237	(-)		(-)	53	:	(-)	56	35	35	(-)	(-)	(-)

Procentuālā atšķirība starp skolotāju sākotnējo algu un skolu direktoru **MAKSIMĀLO** algu (%), 2017./18. māc. g.

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Saskaņā ar vienīgo vai zemāko algu skalu (skolu direktoriem)	27	63	27	(-)	3	20	:	(-)	14	12	23	45	33	70	:	(-)	55	10	82	11	-2	1
Saskaņā ar augstāko algu skalu (skolu direktoriem)	(-)	68	28	(-)	(-)	(-)	:	(-)	61	14	32	(-)	57	(-)	:	(-)	73	(-)	(-)	13	55	18
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Saskaņā ar vienīgo vai zemāko algu skalu (skolu direktoriem)	11	5	43	40	55	26	38	53	53	55	141		-9	41	:	125	0	15	-2	(-)	20	0
Saskaņā ar augstāko algu skalu (skolu direktoriem)	(-)	19	(-)	(-)	(-)	48	(-)	183	183	186	(-)		(-)	53	:	(-)	0	31	9	(-)	(-)	(-)

Paskaidrojums (12. attēls)

Šajā attēlā ir salīdzināta vidējās izglītības pirmā posma skolotāju alga un skolu direktoru alga 2017./18. mācību gadā. Ir ņemta vērā katras grupas sākotnējā alga attiecīgās alga skalas zemākajā punktā, kā arī maksimālā alga augstākajā punktā.

Ja skolu direktori saņem algu pēc citas alga skalas atkarībā no skolas lieluma, salīdzinājumam ar skolotāju algām ir izmantota gan zemākā, gan augstākā skala.

Likumā noteiktā skolotāju alga ir alga, ko saņem uz pilnu slodzi nodarbināti jaunie skolotāji ar skolotāja darba sākšanai nepieciešamo minimālo kvalifikāciju. Izņēmums ir tās valstis, kur vairums skolotāju darbu profesijā sāk ar augstāku kvalifikāciju un attiecīgi saņem lielāku algu. Šajās valstīs norādītā likumā noteiktā sākotnējā alga ir tā, ko saņem vairums skolotāju ar šo augstāko kvalifikāciju (sk. tālāk Piezīmes par atsevišķām valstīm).

Likumā noteiktā skolu direktoru alga ir alga, ko saņem direktori ar minimālo skolas vadīšanai nepieciešamo kvalifikāciju.

Dati par likumā noteikto algu katrā valstī ir pieejami šī ziņojuma II daļā (Informācija par nacionālajām sistēmām). Ja alga ir norādīta nacionālajā valūtā, valūtas maiņas kurss, kas izmantots algas konvertēšanai eiro, ir pieejams šī ziņojuma pielikumā.

Piezīmes par atsevišķām valstīm

Čehija. Skolu direktori saņem piemaksu par vadības darbu (15–60 % apmērā no skolotāju algas atbilstoši vadošā amata līmenim), kas attēlā nav iekļauta.

Igaunija. Skolu direktoru alga likumā nav noteikta. Viņu algu nosaka vietējā pašvaldība.

Īrija. Skolu direktoru maksimālajā likumā noteiktajā algā ir iekļauta piemaksa par kvalifikāciju, kas nav minimālā kvalifikācija.

Spānija. Norādītās likumā noteiktās algas ir vidējās svērtās algas, balstoties uz autonomo apgabalu datiem.

Latvija. Normatīvajos aktos ir noteikta tikai minimālā alga.

Luksemburga. Pirmsskolas izglītības iestādēs un sākumskolās skolu direktoru nav.

Zviedrija. Algas likumā nav noteiktas. Norādītās minimālās algas atbilst vidējām faktiskajām algām, ko saņem skolu direktori ar maksimums divus gadus ilgu pieredzi. Norādītās maksimālās algas atbilst vidējām faktiskajām algām, kas pārsniedz 90. procenti.

Norvēģija. Skolu direktoru alga likumā nav noteikta. Viņu algu nosaka vietējā pašvaldība.

Apvienotajā Karalistē (Anglijā, Velsā un Ziemeļīrijā) skolu direktoru minimālā un maksimālā alga visās izglītības pakāpēs ir vienāda. Katra skola ir iekļauta vienā no astoņām grupām atkarībā no tās kopējā punktu skaita; punktu skaits tiek aprēķināts, ņemot vērā skolēnu skaitu, izglītības pakāpi un to skolēnu skaitu, kam ir īpašas izglītības vajadzības. Praksē pirmajā alga grupā ir tikai ļoti mazu pirmsskolas izglītības iestāžu vai sākumskolu direktori, bet astotajā grupā – tikai ļoti lielu vidējās izglītības pirmā un otrā posma skolu direktori. Pirmajā grupā iekļauto skolu direktoru minimālā alga ir gandrīz divas reizes lielāka par jauno skolotāju algu, bet astotajā grupā tā ir gandrīz trīs reizes lielāka. Pirmajā grupā iekļauto skolu direktoru maksimālā alga ir pusotru reizi lielāka par skolotāju maksimālo algu, bet astotajā grupā tā ir gandrīz trīs reizes lielāka.

Skolotāju un skolu direktoru alga un piemaksas Eiropā 2017./18. māc. g.

Ziņojumā ir analizēta likumā noteiktā skolotāju un skolu direktoru alga pirmsskolas izglītības iestādēs, sākumskolās un vispārējās vidējās izglītības pirmā un otrā posma skolās 42 Eiropas izglītības sistēmās 2017./18. mācību gadā. Tajā ir pētītas galvenās izmaiņas pēdējo gadu laikā, kā arī vidējā faktiskā skolotāju alga, ieskaitot visas piemaksas vai citus papildu maksājumus. Ziņojumā ir iekļauta informācija par katru nacionālo izglītības sistēmu. Datus apkopojuši *Eurydice* un *OECD/NESLI* tīkli.

Eurydice tīkla uzdevums ir izprast un izskaidrot Eiropas dažādo izglītības sistēmu organizāciju un darbību. Tīkls piedāvā valstu izglītības sistēmu aprakstus, salīdzinošus apskatus par konkrētām izglītības tēmām, izglītības rādītājus un statistikas datus. Visas *Eurydice* publikācijas bez maksas ir pieejamas *Eurydice* tīmekļa vietnē vai drukātā veidā pēc pieprasījuma. *Eurydice* darba mērķis ir veicināt izpratni, sadarbību, uzticēšanos un mobilitāti Eiropas un plašākā starptautiskā mērogā. Tīklu veido Eiropas valstu nacionālās nodaļas, un to koordinē ES Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra. Plašāku informāciju par *Eurydice* skatīt vietnē <http://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice>.

